

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU
Bakalářská práce

2024

Klára Házová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Klára Házová**
Osobní číslo: **E21637**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Finanční správa**
Téma práce: **Zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU**
Zadávající katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je identifikovat odlišnosti v legislativě v oblasti zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU a následně určit výhody a nevýhody jednotlivých systémů z pohledu poplatníka daně z příjmů.

Osnova:

- Definice a druhy daní.
- Daňový systém v ČR.
- Daň z příjmu FO ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU.
- Komparace zdanění příjmů FO ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU – případová studie.
- Zhodnocení zjištěných skutečností, určení výhod a nevýhod.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika, 7. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.
NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie, 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2014. ISBN 978-80-7478-627-3.
ROHLÍKOVÁ, Jana a RINDOVÁ, Iva. Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2022. Praha: Anag, 2022. ISBN 978-80-7554-353-0.
ŠIROKÝ, Jan. Daně v Evropské unii: 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5.
ŠIROKÝ, Jan. Základy daňové teorie s praktickými příklady. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015. ISBN 9788074787850.
VANČUROVÁ, Alena a ZÍDKOVÁ, Hana. Daňový systém ČR 2022. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2022. ISBN 978-80-7676-362-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Vít Jedlička, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 12. 4. 2024

Klára Házová v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou chci vyjádřit vděk svému vedoucímu bakalářské práce, Ing. Vítovi Jedličkovi Ph.D., za jeho odbornou asistenci a užitečné připomínky, které mi významně pomohly při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině a přátelům za jejich morální oporu, kterou mi poskytovali nejenom během psaní bakalářské práce, ale i v průběhu celého mého studia na vysoké škole.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích Evropské unie. Úvodní část práce definuje pojmy, funkce, základní konstrukční prvky daní a daňový systém v České republice. Následuje charakteristika daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice, na Slovensku a v Německu. Na základě případových studií jsou provedeny výpočty ročních daňových povinností v jednotlivých zemích. Závěr práce shrnuje zjištěné odlišnosti v zdanění a prezentuje výhody a nevýhody, které jsou doplněné o návrhy na případné úpravy.

KLÍČOVÁ SLOVA

daň z příjmu fyzických osob, závislá činnost, daňové zatížení, daňová povinnost, komparace

TITLE

Taxation of Personal Income from Employment in Selected EU Countries

ANNOTATION

The bachelor thesis focuses on the taxation of personal income from employment in selected countries of the European Union. The introductory part of the thesis defines the concepts, functions, basic structural elements of taxes and the tax system in the Czech Republic. This is followed by the characteristics of the personal income tax on employment in the Czech Republic, Slovakia and Germany. On the basis of case studies, calculations of annual tax liabilities in each country are made. The paper concludes with a summary of the differences in taxation and presents advantages and disadvantages, accompanied by suggestions for possible adjustments.

KEYWORDS

personal income tax, dependent activity, tax burden, tax liability, comparison

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	9
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	11
ÚVOD.....	12
1 DEFINICE A DRUHY DANÍ	13
1.1 Daň	13
1.2 Funkce daní	13
1.3 Základní konstrukční prvky daně.....	14
1.3.1 Daňový subjekt	15
1.3.2 Předmět daně.....	15
1.3.3 Základ daně.....	15
1.3.4 Sazba daně	16
1.4 Druhy daní.....	17
2 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR	19
2.1 Daň z přidané hodnoty	19
2.2 Spotřební daně.....	20
2.3 Energetické daně	21
2.4 Daň z nemovitých věcí.....	22
2.5 Daně silniční.....	22
2.6 Daň z příjmu.....	23
2.6.1 Poplatník daně z příjmů fyzických osob.....	24
2.6.2 Předmět daně z příjmu fyzických osob.....	25
2.6.3 Základ daně z příjmu fyzických osob	25
2.6.4 Správa daně.....	26
3 DAŇ Z PŘÍJMU FO ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU	28
3.1 Daň z příjmu fyzických osob v České republice.....	28
3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti v České republice.....	28
3.1.2 Vymezení příjmů	28
3.1.3 Příjmy osvobozené od daně	29
3.1.4 Nezdánitelné části základu daně	30

3.1.5	Slevy na dani.....	30
3.1.6	Daňové zvýhodnění	31
3.1.7	Sazba daně	31
3.2	Daň z příjmů fyzických osob na Slovensku.....	31
3.2.1	Příjmy ze závislé činnosti na Slovensku.....	32
3.2.2	Vymezení příjmů	32
3.2.3	Příjmy osvobozené od daně	32
3.2.4	Nezdanitelné části základu daně	33
3.2.5	Daňové zvýhodnění	34
3.2.6	Sazba daně	35
3.3	Daň z příjmů fyzických osob v Německu	36
3.3.1	Příjmy ze závislé činnosti v Německu.....	36
3.3.2	Vymezení příjmů	37
3.3.3	Příjmy osvobozené od daně	37
3.3.4	Nezdanitelné části základu daně	37
3.3.5	Daňové zvýhodnění	39
3.3.6	Daňové třídy	39
3.3.7	Sazba daně	40
4	KOMPARACE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ FO ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU – PŘÍPADOVÁ STUDIE	42
4.1	Případová studie 1	42
4.2	Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s minimální mzdou.....	46
4.3	Případová studie 2	49
4.4	Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s průměrnou mzdou.....	53
4.5	Případová studie 3	55
4.6	Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s nadprůměrnou mzdou.....	59
5	ZHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH SKUČENOSTÍ, URČENÍ VÝHOD A NEVÝHOD.....	63
	ZÁVĚR.....	68
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	70

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Druhy sazeb daně	16
Obrázek 2: Daně daňového systému České republiky.....	19
Obrázek 4: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě v ČR.....	47
Obrázek 5: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě na Slovensku	48
Obrázek 6: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě v Německu ..	49
Obrázek 7: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě v ČR.....	53
Obrázek 8: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě na Slovensku	54
Obrázek 9: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě v Německu ..	55
Obrázek 10: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě v ČR	60
Obrázek 11: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě na Slovensku.....	61
Obrázek 12: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě v Německu	62
Tabulka 1: Základ daně z příjmů fyzických osob v ČR	26
Tabulka 2: Měsíční výše daňového bonusu v roce 2024 na dítě na Slovensku.....	35
Tabulka 3: Omezení výše daňového bonusu na základě uplatnění příslušného procenta ze základu daně na Slovensku	35
Tabulka 4: Srovnání výše kindergeld v letech 2024, 2023 a 2022 v Německu.....	39
Tabulka 5: Daňové sazby pro jednotlivce pro rok 2024 v Německu.....	40
Tabulka 6: Daňové sazby pro manžele pro rok 2024 v Německu	41
Tabulka 7: Měsíční hrubé příjmy za rok 2024.....	42
Tabulka 8: Výpočet daňové povinnosti v ČR při minimální mzdě	43
Tabulka 9: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při minimální mzdě	44
Tabulka 10: Výpočet daňové povinnosti v Německu při minimální mzdě	45
Tabulka 11: Výpočet daňové povinnosti v ČR při průměrné mzdě	50
Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při průměrné mzdě	51
Tabulka 13: Výpočet daňové povinnosti v Německu při průměrné mzdě	52
Tabulka 14: Výpočet daňové povinnosti v ČR při nadprůměrné mzdě.....	56
Tabulka 15: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při nadprůměrné mzdě.....	57

Tabulka 16: Výpočet daňové povinnosti v Německu při nadprůměrné mzdě.....	58
Tabulka 17: Zjištěné odlišnosti při analýze	63
Tabulka 18: Výhody a nevýhody zjištěné při analýze	66

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
Sb.	Sbírka zákonů
Z. z.	Zbierka zákonov Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
Kč	Koruna česká
EUR	Euro
EStG	Einkommensteuergesetz
SP	Sociální pojištění
ZP	Zdravotní pojištění
NČZD	Nezdanitelná část základu daně
HRM	Hrubá roční mzda
ZD	Základ daně
HM	Hrubá mzda

ÚVOD

Pro většinu populace představují daně málo atraktivní téma, nicméně jsou neodmyslitelnou součástí fungování každého státu, zasahují do života každého občana a mají vliv na celkové hospodaření státních financí. Daně jsou klíčové pro veřejný rozpočet a významně ovlivňují hospodářskou stabilitu státu. Daň z příjmů fyzických osob, vybírána v souladu se zákonem o daních z příjmů, představuje značný podíl na příjmech českého státního rozpočtu a týká se každého jednotlivce, který je v zaměstnání. Individuální výše daně se liší v závislosti na konstrukčních prvcích, které umožňují různé možnosti uplatnění slev na dani, což znamená, že každý poplatník má odlišnou daňovou zátěž.

Hlavním cílem bakalářské práce je identifikovat odlišnosti v legislativě v oblasti zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU a následně určit výhody a nevýhody jednotlivých systémů z pohledu poplatníka daně z příjmů. Konkrétně se bakalářská práce zaměřuje na situaci v České republice, Slovenské republice a Německu.

V teoretické části této bakalářské práce jsou zkoumány základní pojmy spojené s daněmi. Následně je pozornost věnována daňovému systému České republiky, a poté je podrobně analyzována daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice, Slovenské republice a v Německu. V rámci této analýzy jsou zkoumány aspekty, jako jsou např. osvobozené příjmy od daně, možnosti získání slev na dani a daňová zvýhodnění.

V praktické části této bakalářské práce je provedena komparace zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice, Slovenské republice a v Německu. Případová studie se soustředí na zdanění jednotlivých poplatníků vzhledem k jejich různým úrovním příjmů, konkrétně minimálnímu, průměrnému a nadprůměrnému. V rámci případové studie je vypočítána roční daňová povinnost a čistý roční příjem.

V závěrečném vyhodnocení jsou analyzovány zjištěné odlišnosti a určené výhody a nevýhody daňové legislativy v České republice, Slovenské republice a v Německu. Na základě toho jsou navrženy případné změny v oblasti daní.

1 DEFINICE A DRUHY DANÍ

Daně, i když ne v podobě, kterou známe dnes, mají stejně dlouhou historii jako stát. Stát, ať už byl představován kýmkoliv, vždy potřeboval financovat některé nezbytné výdaje, jako je obrana země a vojenské služby, které slibovaly nejen rozšíření území, ale také bohatství a správu panovnického dvora. Postupně se také ukázalo, že je třeba vytvářet zásoby na nepříznivé časy a tak byl státem zaveden příděl obilí. Tyto potřeby nebylo možné naplnit bez jasného určení, kdo, kdy a kolik přispěje do státní pokladny. Stát začal nutit jednotlivce, aby platili předepsané příspěvky na uspokojování společných potřeb. A nejen to, stát začal vynucovat i výběr daní a tím se zrodilo zdanění (Vančurová a Zídková, 2022).

1.1 Daň

Nejčastěji používaná je definice daně, která ji vymezuje jako „*povinnou, zákonem předem stanovenou částku, kterou se odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomickému subjektu*“ (Široký, 2015, str. 11). Daň lze tedy chápat jako povinné finanční platby, které jsou fyzické i právnické osoby a další ekonomické subjekty ze zákona povinny platit státu nebo jiným veřejným orgánům v rámci stanovených pravidel a sazeb. Tyto platby jsou základním způsobem, jímž vláda získává finanční prostředky na podporu veřejných služeb, infrastruktury a projektů, přičemž zajišťuje udržitelnost veřejného života (Vančurová a Zídková, 2022).

Mezi důležité aspekty daně patří její povinný charakter, nenávratnost, neekvivalentnost, neúčelovost a pravidelnost. Nenávratností se rozumí, že zaplacení daně nezaručuje subjektu žádné specifické nároky. Daň jsou považovány za cenu, kterou subjekt platí spotřebu veřejně poskytovaných služeb, resp. statků. Neekvivalentnost je charakteristická v tom slova smyslu, že podíl jednotlivce na společných příjmech nemá žádný vztah k částce, kterou bude přispívat na výdaje veřejných rozpočtů. Daň je běžně neúčelová, protože v okamžiku platby nikdo neví, na co budou prostředky v budoucnu použity. Řada daní je pravidelných, protože se vybírají za stejný časový úsek, který se nazývá zdaňovací období, během kterého se daň stanoví. Zdaňovací období je běžně roční, ale u daní ze spotřeby se používá kratší zdaňovací období (Vančurová a Zídková, 2022).

1.2 Funkce daní

Mezi nejdůležitější funkce, které daně plní, patří funkce:

- fiskální,
- alokační,

- redistribuční,
- stimulační a
- stabilizační.

Fiskální funkce je základní funkcí daní, kdy finanční prostředky získané z daní mají schopnost naplnit veřejný rozpočet. Alokační funkce daní koriguje finanční prostředky z vybraných daní na potřebné místo. Stát může prostřednictvím daňových úlev poskytovat zvýhodnění, tzv. nepřímou daňovou úlevu nebo usměrnit preference spotřebitelů. Redistribuční funkce daní vychází z principu, že se daně ve větší míře vybírají od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším. Stimulační funkce daní vychází z toho, že daně jsou společností vnímány především jako újma, a tudíž jsou daňoví poplatníci ochotni udělat hodně pro to, aby svou daňovou povinnost omezily. Stát tak nabízí různé formy daňových úspor anebo naopak subjekty vystavuje vyššímu zdanění, jestliže se např. chovají nezodpovědně. Příkladem pozitivní stimulace jsou např. daňové prázdny, to je jakási forma snížení daně konkrétní osobě za předpokladu, že daňový subjekt splní určité podmínky, např. zvýší investice, zavede nové technologie, vytvoří nová pracovní místa, podporuje vědu a výzkum apod. Naopak formou negativní stimulace může být vysoké zdanění alkoholických nápojů a cigaret, kterými stát usiluje o omezení jejich spotřeby, která poškozují zdraví. Prostřednictvím stabilizační funkce mohou daně přispívat např. ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice. V období růstu ekonomiky daně odčerpávají do rozpočtů vyšší díl a zároveň tak vytvářejí rezervu na horší časy, zatímco v období krize zase pomáhají ekonomiku nastartovat (Vančurová, Zídková, 2022).

1.3 Základní konstrukční prvky daně

Základní konstrukční prvky, které určují rozsah zdanění jednotlivých subjektů, jsou:

- **daňový subjekt,**
- **předmět daně,**
- osvobození od daně,
- **základ daně** a období, za které se stanoví, tj. zdaňovací období,
- odpočty od základu daně,
- **sazba daně,**
- slevy na dani.

Existuje mnoho konstrukčních prvků, nejen ty výše uvedené, ale bez tří z nich by daň nemohla existovat. Musí být definován daňový subjekt, od předmětu daně odvozen základ daně

a stanovena nominální sazba daně. Konstrukce daně se bez těchto prvků neobejde. Ostatní prvky slouží pouze k plnění jiných funkcí zdanění a komplikují konstrukci daně (Vančurová a Zídková, 2022).

1.3.1 Daňový subjekt

Daňovými subjekty jsou osoby, které jsou ze zákona povinny platit daně (Vančurová a Zídková, 2022). Osobou povinnou k dani se rozumí každá osoba, která je zákonem označena za daňový subjekt, a každá osoba, která je zákonem označena za poplatníka nebo plátce daně (Marková, 2022).

Daňový poplatník je subjekt, jehož zdanitelné příjmy podléhají dani. Daňový poplatník je zpravidla povinen zaplatit daň sám. Důležitější je, že zdanění podléhají příjmy nebo majetek daňového poplatníka. Daňoví poplatníci jsou zamýšlenými nositeli daňového břemene. To znamená, že osobou, jejíž disponibilní finanční zdroje se výběrem daně snižují, by měl být daňový poplatník (Vančurová a Zídková, 2022).

Definice plátce zní „*plátcem daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědnost.*“ (Vančurová a Zídková, 2022, str. 6). Stát předpokládá, že, ačkoli poplatník daň odvedl, existuje reálná možnost, že daň bude převedena na jinou organizaci, tj. že se nesníží jeho disponibilní finanční zdroje. Plátce daně je jediným daňovým subjektem, který se podílí na výběru daně ze spotřeby (Vančurová a Zídková, 2022).

1.3.2 Předmět daně

Obecně platí, že předmětem zdanění je veličina, které podléhá dani (Vančurová a Zídková, 2022). Mezi tyto veličiny patří příjmy, zboží, majetek, činnosti atd. Pro název daně je často rozhodující i samotný předmět zdanění (např. daň z nemovitých věcí, kdy předmětem zdanění je nemovitá věc) (Ministerstvo financí ČR, 2022). Aby byl výběr daní efektivní, musí být předmět daně co nejpřesněji definován. Tato definice je příliš široká, a proto je třeba ji někdy doplnit o vyloučení z předmětu daně, které vymezuje hranice předmětu daně tím, že určuje hranice, za které již předmět daně nesahá. Vyloučení z předmětu daně obecně zabraňují pochybnostem o tom, kam až sahá předmět daně, a zvyšují tak právní jistotu daňového poplatníka (Vančurová a Zídková, 2022).

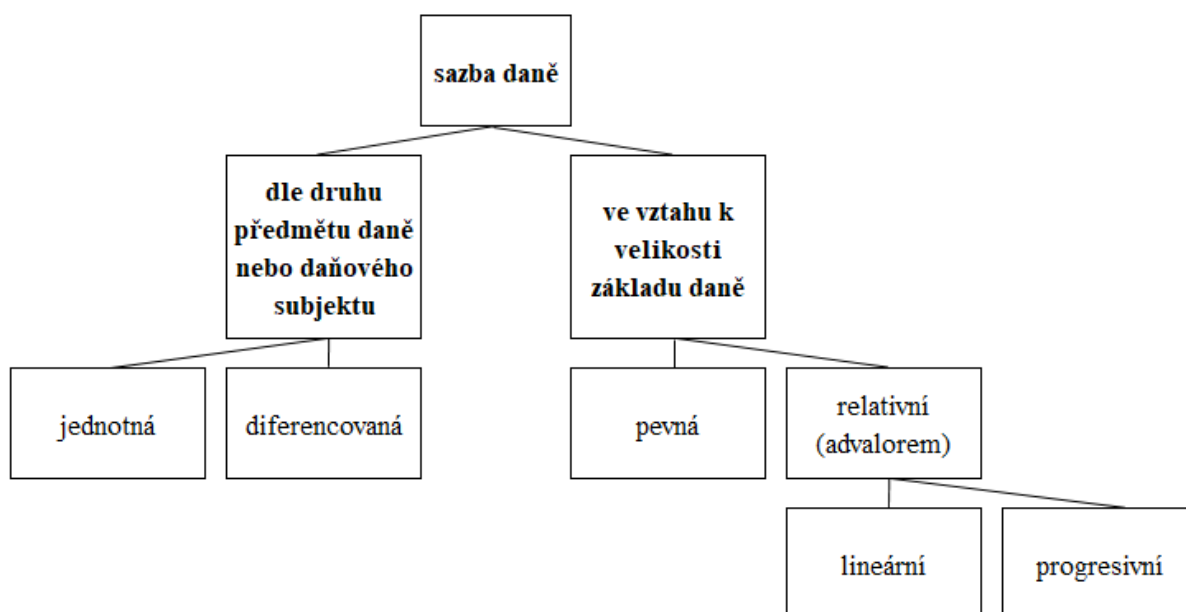
1.3.3 Základ daně

Základem daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený v souladu s právními předpisy (Vančurová a Zídková, 2022). Zatímco předmět daně určuje, co je příčinou

daňového zatížení, základ daně určuje, z čeho bude daň stanovena. Základ daně lze rozdělit na valorický a specifický. U valorických daní se základ daně určuje v peněžních jednotkách, zatímco specifický základ daně se určuje v nepeněžních jednotkách (např. množství, objem, hmotnost) (Ministerstvo financí ČR, 2022).

1.3.4 Sazba daně

Sazbou daně se rozumí měřítko, podle kterého se určí výše daně v závislosti na daňovém základu (Ministerstvo financí ČR, 2022). V praxi se daňové sazby rozlišují podle dvou nezávislých kritérií, která určují typ daňové sazby (Vančurová a Zídková, 2022).

Obrázek 1: Druhy sazeb daně

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová a Zídková, 2022)

Jednotná sazba daně je sazba daně, která je stejná pro všechny typy nebo druhy předmětu daně bez ohledu na jeho kvalitu. Jedinou daní, pro kterou je stanovena jednotná sazba daně, je daň z elektřiny. Diferencované sazby daně závisí na druhu a kvalitě předmětu daně. Typické je to u DPH, kdy je sazba stanovena na 21 % pro většinu zboží a služeb, 12 % pro stravovací a ubytovací služby, potraviny nebo provoz lyžařských svahů (Zákon č. 235/2004 Sb.). Sazbu daně lze stanovit i podle daňového subjektu. Například u daně z příjmu právnických osob, u které se nižší sazba vztahuje např. na penzijní společnosti nebo základní investiční fondy (Vančurová a Zídková, 2022).

Pevná sazba daně je sazba spojená s fyzikálními jednotkami základu daně. Předpokládá se, že základ daně je specifický, např. sazba daně na 1 hl piva. Protože daň je definována

v peněžních jednotkách, ve kterých je placena, musí být buď základ daně vyjádřen v peněžních jednotkách (používají se pevné daňové sazby vyjádřené v peněžních jednotkách), nebo její sazba vyjádřena v peněžních jednotkách (používají se relativní daňové sazby obvykle vyjádřené v procentech ze základu daně) (Vančurová a Zídková, 2022).

Pokud má základ daně hodnotový charakter, použijí se relativní daňové sazby. Sazba daně může být lineární k základu daně nebo může mít podobu progresivní sazby daně. Relativní daňové sazby se často používají u běžných daní, ale používají se i u kapitálových daní. Lineární sazba daně je taková sazba, při které se daň zvyšuje s rostoucím základem daně. Sazba daně je obvykle stanovena jako procento ze základu daně a nemění se s velikostí základu daně. Výhodou lineárních daňových sazeb je jednoduchost výpočtu daně. Progresivní daňová sazba je taková daňová sazba, při které se výše daně zvyšuje relativně rychleji než základ daně. Sazba daně může mít podobu algoritmu výpočtu, v němž se sazba daně plynule zvyšuje s každým zvýšením základu daně. V praxi se častěji používají pásmové sazby. Základ daně je rozdělen do různých pásem podle své velikosti a pro každé pásmo platí jiná sazba daně; čím vyšší pásmo, tím vyšší sazba daně. Daňové pásmo je rozmezí základu daně, kde základ daně podléhá jedné progresivní sazbě daně (Vančurová a Zídková, 2022).

1.4 Druhy daní

Daně lze rozdělit z různých hledisek. To se týká například také z hlediska způsobu plnění distribuční, redistribuční a stabilizační funkce (Kubátová, 2018).

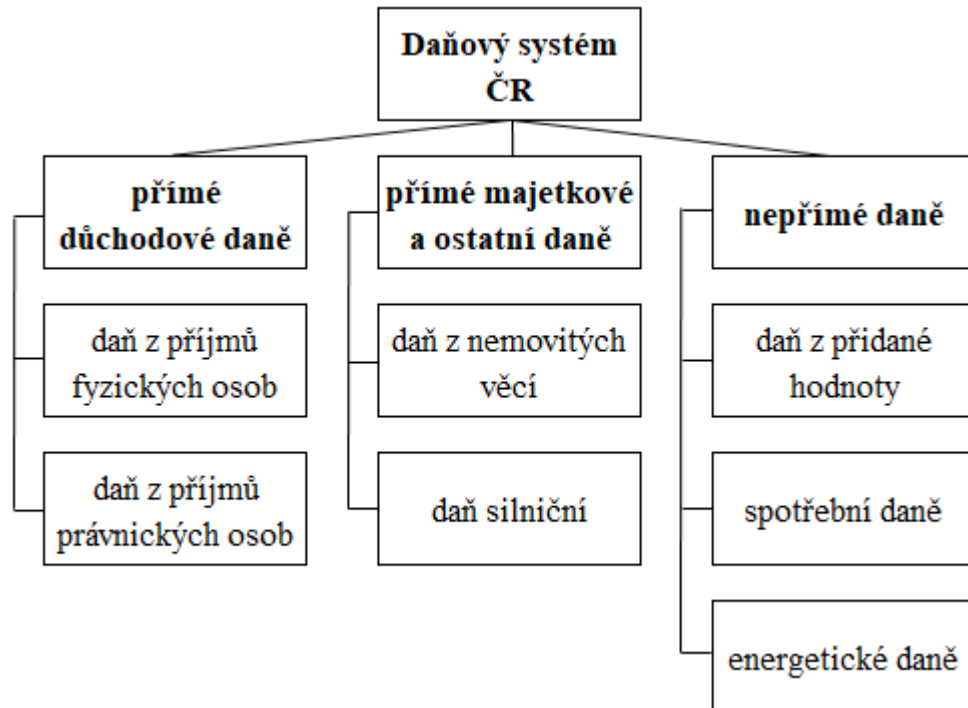
Jednou ze základních klasifikací daní je dělení na daně přímé a nepřímé, a to podle vazby na důchod poplatníka. Přímé daně jsou vybírány přímo od daňového poplatníka na základě jeho příjmu nebo majetku a předpokládá se, že výše daně jde proti příjmu zdaňované osoby, která se nemůže dani vyhnout a přesunout její část na jiný ekonomický subjekt. Daně jsou adresné a zohledňují majetkové a příjmové poměry osoby. Přímé daně se dále dělí na daň důchodovou (daň z příjmu) a daň z majetku. Dále se mohou třídit v závislosti na způsobu výběru a platby na daně vybírané na základě daňového přiznání, kdy si daňový poplatník sám daň vypočítá a odpovídá za správnost výše a včasnost platby, a na daně vybírané srážkou, kdy někdo odvádí daň za daňového poplatníka, např. bankovní ústav odvádějící daň z úroků, zaměstnavatel daň ze mzdy. Při výběru daní tímto způsobem jsou nižší administrativní náklady a menší možnost daňových úniků. Nepřímé daně se platí a vybírají jako úplata za zboží, služby, převody a pronájmy a rozhodujícím okamžikem pro zdanění je obvykle nákup nebo spotřeba zboží. Daně jsou neadresné, nejsou přímo spojeny s konkrétní osobou nebo subjektem (Široký, 2015).

Další praktická klasifikace dělí daně podle objektu, na něž jsou uloženy. Hlavními jsou daně z důchodu (příjmů), ze spotřeby a z majetku. Historicky a výjimečně i dnes jsou známy také daně z hlavy a daně výnosové, které platí podnikající subjekty. Daň z hlavy je daň vybíraná od poplatníků bez ohledu na jejich příjmy. Ta je pro všechny stejná. Daň výnosová se vybírá z určitých druhů příjmů, například ze zemědělství nebo ze živnosti (Kubátová, 2018).

V závislosti na povaze veličiny, z níž se daň platí, se daně třídí na kapitálové nebo běžné. V případě kapitálových daní se daň vybírá z množství, zásob nebo stavu. Daň z kapitálu je daň ze stavových veličin. Stavové veličiny jsou určeny k určitému časovému okamžiku, resp. dni. Stavovou veličinou neboli zásobou je množství zboží na skladě nebo stav nemovitého majetku. Mezi kapitálovou daň se řadí daň z majetku. Protože se vybírá z majetku, zahrnuje také daň dědickou a darovací. Předmětem daně může být toková veličina představující tok nebo přesun. Daně z tokových veličin se nazývají běžné daně. Tokové veličiny se měří za časové období oddělené dvěma časovými body (od – do), např. rokem nebo měsícem. Tokovými veličinami mohou být výrobky, důchody, přidaná hodnota atd. Nejdůležitějšími běžnými daněmi jsou daň z příjmů, daň ze spotřeby a daň z přidané hodnoty. Protože kapitálové výnosy jsou tokovou veličinou, patří i daň z kapitálových výnosů mezi běžné daně (Kubátová, 2018).

2 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR

Daňový systém je soubor všech daní vybíraných na určitém území (zpravidla státním). Daňový systém zahrnuje také vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých jsou vybírány (Vančurová a Zídková, 2022). Jak je známo, daně lze rozdělit na přímé a nepřímé. Některé široce založené daně, zejména pojistné sociální pojištění, však do tohoto rozdělení nejsou zahrnuty (Vančurová a Zídková, 2022).

Obrázek 2: Daně daňového systému České republiky

Zdroj: vlastní zpracování dle (Ministerstvo financí ČR, 2022)

Obrázek 2 objasňuje přehled daní daňového systému ČR, které je třeba spravovat. (Vančurová a Zídková, 2022).

2.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) je nepřímá daň a vztahuje se téměř na veškeré zboží a služby, které jsou nakupovány a prodávány za účelem použití nebo spotřeby. DPH se obecně platí za zboží a služby ve všech fázích dodavatelského řetězce včetně prodeje konečnému spotřebiteli. Uplatňuje se tedy od začátku až do konce výrobního procesu včetně nákupu komponent, dopravy, montáže, skladování, balení, pojištění a přepravy ke konečnému spotřebiteli (Evropská unie, 2022). Podstatou DPH je zdanění přidané hodnoty, tj. hodnoty zboží a služeb přidané k hodnotě zboží a služeb nakoupených plátcem daně. Tento mechanismus zajišťuje daňovou neutralitu, tj. na jednou zaplacenou daň v ceně nakoupeného

zboží a služeb se znovu daň neuvahuje. DPH je charakterizována jako opakující se nepřímá všeobecná daň. DPH má řadu funkcí a vlastností. Obecně je DPH neutrální daní. V tuzemských transakcích je neutralita zajištěna tím, že zákazník při výstupu zaplatí DPH prodávajícímu a zákazník si DPH, které zaplatil při vstupu, může odečíst. Vyvážené zboží nepodléhá DPH, zatímco dovážené zboží podléhá stejné DPH jako ekvivalentní domácí zboží. Důležitým rysem DPH je, že je jednou z nejvýnosnějších daní v českém daňovém systému. DPH je stejně jako spotřební daň a daň z energie daní harmonizovanou s právem EU. DPH je upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Hlavní směrnicí v této oblasti je směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému DPH. Osoby povinné k dani jsou fyzické nebo právnické osoby vykonávající samostatnou ekonomickou činnost (např. výrobci, obchodníci, poskytovatelé služeb), ale i osoby vykonávající nezávislou činnost podle zvláštních předpisů (např. lékaři, právníci, učitelé) a osoby, které pravidelně používají hmotný a nehmotný majetek k dosažení pravidelných příjmů. Plátcí se stávají osoby povinné k dani ze zákona, pokud překročí určitý obrat (tj. pokud obrat za 12 předchozích po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2 mil. Kč) nebo na základě dobrovolné registrace (Ministerstvo financí ČR, 2022). V současné době se uplatňují dvě sazby DPH:

- základní sazba je 21 %,
- snížená sazba je 12 %.

Podrobnosti o jednotlivých sazbách daně jsou uvedeny v přílohách zákona o DPH (Zákon č. 235/2004 Sb.).

2.2 Spotřební daně

Hlavní funkce spotřebních daní je fiskální povahy. To znamená, že zajišťují příliv finančních prostředků do veřejného rozpočtu při relativně nízkých administrativních nákladech. Spotřební daně jsou selektivní, tj. jsou to opakující se nepřímé daně zaměřené na určité skupiny nakládající s určitým zbožím. Sekundární funkcí těchto daní by měla být snaha ovlivnit spotřebu nebezpečných výrobků, které negativně ovlivňují zdraví obyvatelstva nebo mají negativní dopad na životní prostředí (Ministerstvo financí ČR, 2022). Spotřební daní jsou zatíženy tzv. speciální výrobky, kterými jsou minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty tabákové výrobky, které jsou předmětem daně z tabákových výrobků. Správu spotřebních daní v České republice upravuje zákon o spotřebních daních č. 353/2003 Sb. Od 1. ledna 2004 jsou jediným správcem spotřebních daní celní orgány (Generální ředitelství cel, 2023). Spotřební daně jsou stejně jako DPH daněmi harmonizovanými s právem EU. Hlavní směrnicí v oblasti spotřebních daní je směrnice Rady 2008/118/ES o obecných nařízeních o spotřebních daních

(Ministerstvo financí ČR, 2022). Spotřebními daněmi, které jsou tedy vybírány v souladu se zákonem jsou:

- daň z minerálních olejů,
- daň z lihu,
- daň z piva,
- daň z vína a meziproduktů,
- daň z tabákových výrobků,
- daň ze zahříváných tabákových výrobků,
- daň z ostatních tabákových výrobků,
- daň z výrobků souvisejících s tabákovými výrobky a
- daň ze surového tabáku (Zákon č. 353/2003 Sb.).

Na rozdíl od jiných spotřebních daní nejsou spotřební daně ze zahříváných tabákových výrobků a surového tabáku na úrovni EU harmonizovány. Tyto daně byly v České republice zavedeny kvůli v minulosti identifikovaným daňovým únikům v tabákovém sektoru. Plátcí spotřební daně jsou zejména hospodářské subjekty vyrábějící vybrané výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně (provozovatelé daňových skladů), hospodářské subjekty dopravující výrobky z jiných členských států EU v režimu podmíněného osvobození od daně (oprávnění příjemci) nebo hospodářské subjekty dovážející výrobky ze třetích zemí (dovozci) (Ministerstvo financí ČR, 2022).

2.3 Energetické daně

Primární funkce energetických daní je stejná jako u spotřebních daní. Sekundární funkcí těchto daní je snaha o změnu chování subjektů s cílem snížit energetickou náročnost ekonomiky a omezit negativní dopady výroby nebo spotřeby výrobků škodlivých pro životní prostředí. Energetické daně jsou charakterizovány jako opakující se nepřímé selektivní daně. Energetické daně upravuje zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Energetická daň je daní harmonizovanou s právem EU, stejně jako DPH a spotřební daně. Zdanění výrobků podléhajících energetické dani vychází ze směrnice Rady 2003/96/ES o zdanění energetických produktů a elektřiny (Ministerstvo financí ČR, 2022). Energetickými daněmi jsou:

- daň ze zemního plynu a některých dalších plynů,
- daň z pevných paliv a
- daň z elektřiny (Zákon č. 261/2007 Sb.).

Plátcí daně z energií jsou především subjekty, které dodávají výrobky podléhající energetickým daním konečným spotřebitelům na daňovém území, používají výrobky osvobozené od daně z energií pro jiné účely, než na které se vztahuje osvobození, nebo spotřebovávají nezdaněné výrobky, které podléhají energetickým daním (Ministerstvo financí ČR, 2022).

2.4 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je upravena zákonem č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů a je součástí daňové soustavy České republiky od 1. ledna 1993 a skládá se z daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek, což je dáno rozdílnými konstrukčními prvky používanými při stanovení základu daně. Daň ze staveb a jednotek a daň z pozemků se počítají odděleně, ale v rámci společného daňového přiznání. Daň z nemovitých věcí je součtem těchto samostatných daní. Daň z nemovitých věcí je přímá majetková daň, u které vzniká povinnost podat daňové přiznání příslušnému správci daně nejpozději do 31. ledna zdaňovacího období následujícího po roce, ve kterém poplatník nemovitou věc nabyt. Tato daň existuje v různých formách ve všech zemích EU. Hlavní funkce daně z nemovitosti je fiskální a je důležitým a tradičním zdrojem příjmů obce, v níž se nemovitost nachází (Ministerstvo financí ČR, 2022). Zákon klade důraz na vlastníka pozemku jako poplatníka daně z pozemku a na vlastníka zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky jako poplatníka daně ze staveb a jednotek. V případě pozemků, ale i zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek ve vlastnictví ČR je poplatníkem daně organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik nebo jiný státní subjekt, který má pravomoc nebo právo hospodařit s majetkem státu. Poplatníkem daně z pozemků, daně ze staveb a jednotek je i svěřenský fond, podílový fond nebo fond obhospodařovaný penzijní společností, je-li pozemek nebo zdanitelná stavba nebo jednotka v těchto fondech. V případě pozemků zatížených právem stavby je poplatníkem daně z pozemků zhotovitel stavby. Pokud to zákon o dani z nemovitých věcí výslovně stanoví, je poplatníkem daně z pozemků nájemce nebo pachtýř. Není-li vlastník pozemku znám, je poplatníkem daně z pozemků uživatel pozemku (Zákon č. 338/1992 Sb.)

2.5 Daně silniční

Silniční daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. Tento typ daně je považován za důležitý ekonomický nástroj, neboť je významným zdrojem příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury. V rámci této daně byla zavedena řada motivačních opatření, která přispívají k obnově vozového parku a pořizování ekologicky šetrnějších vozidel. Tato daň je opakující se přímou ostatní daní (Ministerstvo financí ČR, 2022). Obecně platí, že poplatníkem silniční daně je ten, kdo je zapsán jako provozovatel

vozidla v technickém průkazu. Provozovatelem silničního vozidla je osoba, která je uvedena jako vlastník vozidla v registru silničních vozidel. V případě úmrtí, zániku nebo zrušení zápisu osoby jako provozovatele v technickém průkazu je osoba, která vozidlo užívá, povinna zaplatit daň. Silniční daň se platí za používání jasně definovaných vozidel podléhajících této dani.

Mezi tato vozidla patří:

- silniční vozidla kategorie N2 s největší povolenou hmotností vyšší než 3 500 kg a nižší než 12 000 kg a silniční vozidla kategorie N3 s největší povolenou hmotností vyšší než 12 000 kg a
- přípojná vozidla kategorie O3 s největší povolenou hmotností větší než 3 500 kg a menší než 10 000 kg a přípojná vozidla kategorie O4 s největší povolenou hmotností větší než 10 000 kg.

Silniční daň se platí jednou za rok zpětně za uplynulý kalendářní rok (Zákon č. 16/1993 Sb.).

2.6 Daň z příjmu

Daň z příjmu je jednou ze základních forem daně v České republice. Tato daň se platí z příjmů fyzických a právnických osob. Daň z příjmů fyzických osob je univerzální daň vybíraná ze všech zdanitelných příjmů fyzických osob. Jedná se o daň, která vyvolává velká očekávání na jedné straně a zároveň odpor na straně druhé. Kromě toho, že jsou prostředkem redistribuce důchodů od bohatých k sociálně potřebným, jsou také nezbytné pro usměrňování daňových poplatníků (např. příspěvky různým humanitárním organizacím) (Vančurová a Zídková, 2022). Daň z příjmů právnických osob je přímou běžnou daní z příjmů a vybírá se z veškerých zisků právnických osob. Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou české právnické osoby, investiční fondy, podílové fondy a organizační složky státu. Daň se vybírá z příjmů z veškeré činnosti poplatníka a z nakládání s veškerým majetkem, pokud zákon nestanoví jinak. Příjmy mohou být peněžní i nepeněžní. Základ daně se vždy stanoví na základě hospodářského výsledku, resp. rozdílu mezi zaúčtovanými náklady a výnosy. Zdaňovacím obdobím zde může být kalendářní rok, pokud si poplatník nezvolí hospodářský rok. Hospodářský rok musí mít 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, které začínají prvním dnem jiného měsíce než ledna. Sazba daně z příjmů právnických osob činí 21 %, přičemž pro základní investiční fondy je stanovena zvláštní sazba ve výši 5 %. Na penzijní fondy se vztahuje nulová sazba daně (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.6.1 Poplatník daně z příjmů fyzických osob

Všechny fyzické osoby podléhají dani z příjmu fyzických osob. Poplatníci se dělí na dvě skupiny: daňové rezidenty a nerezidenty (Zákon č. 586/1992 Sb.). Daňovými rezidenty jsou fyzické osoby s bydlištěm v České republice. Za daňového rezidenta je považován i ten, kdo tu nemá bydliště, ale pobývá v České republice alespoň 183 dní v průběhu jednoho kalendářního roku. Daňoví rezidenti podléhají dani z příjmu fyzických osob svými příjmy z České republiky, tak i příjmy ze zahraničí. Ostatní poplatníci jsou označováni jako nerezidenti a podléhají dani z příjmů fyzických osob pouze ze svých příjmů v České republice. U daně z příjmů fyzických osob jsou také plátcí. Jedná se o ty, kteří odvádějí srážkovou daň nebo daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zálohově (Vančurová a Zídková, 2022).

Na příjmy ze závislé činnosti podléhající srážkové dani se vztahuje 15% sazba daně. Pokud je příjem ze závislé činnosti příjmem z dohody o provedení práce a celková částka u téhož plátce daně nepřesáhne 10 000 Kč za kalendářní měsíc a zároveň zaměstnanec nemá podepsáno prohlášení k dani, se uplatní srážka podle zvláštní sazby daně. Od 1. července 2024 bude platný limit pro srážkovou daň u dohod o provedení práce stanoven na 25 % průměrné mzdy u dohod s jedním zaměstnavatelem a u více smluv s více zaměstnavateli bude limit činit 40 % průměrné mzdy. Do června 2024 pro zdaňování srážkovou daní příjmů z dohod o provedení práce rozhodná částka 10 000 Kč včetně (Finanční správa, 2023)

Podnikatelé, osoby samostatně výdělečně činné a pronajímatelé, jejichž roční daňové platby přesahují 30 000 Kč, musí finančnímu úřadu platit pravidelné zálohy na daň z příjmu. Zálohy ale neplatí obec nebo kraj, zůstavitel ode dne jeho smrti a poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč. Výše zálohy a pravidelnost plateb se odvíjí od poslední známé daňové povinnosti. V závislosti na této částce se zálohy dělí do dvou kategorií. Daňoví poplatníci, kteří v předchozím roce zaplatili na dani z příjmu více než 30 000 Kč, ale méně než 150 000 Kč, platí zálohu pololetně. V tomto případě se platí záloha ve výši 40 % z poslední daňové povinnosti dvakrát ročně; první záloha je splatná 15. června a druhá 15. prosince. Všichni poplatníci, kteří v předchozím roce zaplatili daň z příjmu ve výši 150 000 Kč nebo více, platí zálohy čtvrtletně. Tito poplatníci platí čtyři zálohy ve výši 25 % z poslední daňové povinnosti. Termíny splatnosti jsou 15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince. V případě souběhu příjmů z podnikání a příjmů ze závislé činnosti je pro placení záloh na daň z příjmů rozhodující dílčí základ daně ze závislé činnosti a celkový základ daně z příjmů. Pokud příjmy ze závislé činnosti v předchozím roce tvořily více než polovinu základu daně, zálohy se neplatí. Pokud je dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti nižší než 15 % celkového základu daně,

platí se zálohy za stejných podmínek, tj. pololetně nebo čtvrtletně v závislosti na výši placené daně v předchozím roce. Pokud je dílčí základ daně ze závislé činnosti mezi 15 % a 50 % celkového základu daně, platí se zálohy podle výše uvedených podmínek, ale v poloviční výši (Zákon č. 586/1992 Sb.)

2.6.2 Předmět daně z příjmu fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou všechny příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů vyňatých z předmětu daně. Patří sem peněžní i nepeněžní příjmy. Příjmy vyňaté z předmětu daně zahrnují především přijaté úvěry. Řada příjmů je od daně osvobozena. Existuje více než 60 druhů příjmů, které jsou osvobozeny od daně, z nichž nejdůležitější jsou některé bezúplatné příjmy, důchody a sociální transfery, příjmy z prodeje majetku, náhrady škody a pojistné plnění a některé výhry (Vančurová a Zídková, 2022).

2.6.3 Základ daně z příjmu fyzických osob

Základem daně je částka, o kterou příjem získaný daňovým poplatníkem během zdaňovacího období převyšuje výdaje. U poplatníků, kterým během zdaňovacího období plyne současně více než jeden příjem, je základem daně součet dílčích základů daně (Široký, 2015). Základ daně se rozděluje na pět dílčích základů daně podle druhu příjmů, kterých poplatník dosahuje.

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10) (Zákon č. 586/1992 Sb.).

První dva dílčí základy zahrnují příjmy zpravidla ze soustavné činnosti. Pro většinu lidí je to nejdůležitější část jejich celoživotního příjmu. Mezi další dílčí základy patří příjmy plynoucí z majetku. Všechny další příjmy jsou zahrnuty do ostatních příjmů (Vančurová a Zídková, 2022). Postavení dílčích základů daně při tvorbě základu daně není stejné. Liší se mimo jiné v tom, do jaké míry lze výdaje uplatnit na příjmy. Nejdůležitějším dílčím základem daně z hlediska daňových výnosů je dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti. V současné době Česká republika neumožňuje využití výdajů na tento dílčí základ daně. Nelze jej ani snížit o vnímaný záporný rozdíl v dílčím základu daně z příjmů ze samostatné činnosti nebo příjmů z nájmu. Z hlediska nepoužitelnosti výdajů se k příjmům ze závislé činnosti připojuje dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku. Tento dílčí základ daně nemůže dosáhnout záporných hodnot. Na druhém konci jsou dílčí základ daně z příjmů ze samostatné

činnosti a dílčí základ daně z příjmů z nájmu. Na tyto dílčí základy daně se vztahují nejstřednější pravidla pro uznávání výdajů a lze u nich uplatnit výdaje spojené s vytvářením, udržováním a zajištěním příjmů. Příjmy v tomto dílčím základu daně mohou být nižší než výdaje k těmto příjmům uplatněné. Rozdíl mezi příjmy a výdaji může být záporný. V případě dílčího základu daně ostatní příjmy, je použití výdajů velmi omezené a dílčí základ daně nemůže být nižší než nula (Vančurová a Zídková, 2022).

Tabulka 1: Základ daně z příjmů fyzických osob v ČR

příjmy ze závislé činnosti
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti
příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně příjmu z kapitálového majetku
příjmy ze samostatné činnosti
– výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z nájmu
– výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z nájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
ostatní příjmy
– výdaje na dosažení příjmů (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmu)
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Zdroj: autor s využitím (Vančurová a Zídková, 2022)

U tvoření základu daně z příjmů fyzických osob se sečtou dílčí základy daně bez dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti. Musí platit: „základ daně z příjmů fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti“ (Vančurová a Zídková, 2022). Ponechá-li poplatník při tvorbě základu daně záporný výsledek, započítá se do daňového přiznání a stanoví se očekávaná daňová ztráta, kterou si poplatník ponechá pro použití v příštím zdaňovacím období (Vančurová a Zídková, 2022).

2.6.4 Správa daně

Ke správnému vyúčtování daně z příjmů se musí podat daňové přiznání do 3 měsíců po konci zdaňovacího období. V případě elektronického podání je lhůta 4 měsíce po skončení zdaňovacího období. Pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce či advokát, lze lhůtu

prodloužit až na 6 měsíců po skončení zdaňovacího období (Zákon č. 280/2009). Daňové přiznání k dani musí podat fyzická osoba, která je rezidentem České republiky nebo nerezidentem České republiky, a to pokud to vyžaduje zákon. Pokud fyzická osoba pobírá postupně příjmy ze zaměstnání od jednoho zaměstnavatele, nemusí podávat daňové přiznání, pokud podepíše prohlášení. V takovém případě musí zaměstnavatel na základě žádosti provést roční zúčtování záloh a slev na dani za příslušný rok (Ministerstvo vnitra ČR, 2021). Zálohy na daň z příjmu ze závislé činnosti zaměstnavatelé srážejí zaměstnanci každý měsíc a další zálohy se platí podle výše poslední daňové povinnosti (Široký, 2015).

3 DAŇ Z PŘÍJMU FO ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU

Tato kapitola se zaměřuje na rozbor daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve třech vybraných zemích Evropské unie – v České republice, na Slovensku a v Německu. Daně z příjmů představují v těchto zemích významnou část celkových daňových příjmů a je důležité porozumět jejich povaze pro efektivní plánování osobních financí jednotlivců.

3.1 Daň z příjmu fyzických osob v České republice

Daň z příjmů fyzických osob je základem moderních daňových systémů ve většině zemí světa. Daň z příjmu fyzických osob je obecně progresivní a zohledňuje i další faktory, jako je rodina a zdravotní stav, a proto je považována za daň, která může velmi dobře naplňovat principy horizontální a vertikální spravedlnosti. Právní úprava daně z příjmů fyzických osob je obsažena v zákoně o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo financí ČR, 2022). Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy, kterými se rozumí peněžní i nepeněžní příjmy, včetně příjmů získaných směnou. Jde o již zmiňované:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby. Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, nebo daňovými nerezidenty (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti v České republice

Dílní základ daně příjmů ze závislé činnosti je relevantní pro největší počet daňových poplatníků, protože v rámci něho jsou zdaněny mzdy a platy. Jak je obvyklé ve většině zemí, odpovědnost za včasné a přesné plnění daňových povinností je ponechána na zaměstnavateli a zaměstnanec obdrží plat až po zdanění (Vančurová a Zídková, 2022). „*Za příjem ze závislé činnosti se považuje plnění ve formě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu povinen dbát příkazu plátce*“ (Vančurová a Zídková, 2022, str. 137).

3.1.2 Vymezení příjmů

Kromě příjmů ze závislé činnosti podle základní definice jsou také brány:

- příjmy za práci členů družstev, společníků společností s ručeným omezením a komanditistů komanditních společností,
- odměny člena orgánů právnické osoby a likvidátora,
- náhrady za příjmy ze závislé činnosti v souvislosti s nynějším, dřívějším nebo budoucím pracovněprávním vztahem, a to až už je vyplácí zaměstnavatel nebo jiná osoba (Rohlíková a Rindová, 2022).

V případě příjmů ze závislé činnosti se zdaňuje i nepeněžní příjem, zejména poskytnutí služebního vozidla zaměstnanci i pro soukromé účely. Nepeněžní příjem se zahrne do příjmů zaměstnance, a to ve výši 1 % ze vstupní ceny vozidla každý měsíc. V případě nízkoemisního vozidla se považuje částka ve výši 0,5 % ze vstupní ceny a u bezemisního vozidla je to 0,25 % ze vstupní ceny (Zákon č. 586/1992 Sb.). Některé příjmy získané ze závislé činnosti nejsou zahrnuty do základu daně z příjmu fyzických osob z důvodu vynětí ze zdanění nebo osvobození od daně. Současně se jedná o poměrně široký seznam takových příjmů, které jsou definovány pro příjmy ze závislé činnosti. Příjmy vyňaté z hlediska daně z příjmů fyzických osob zahrnují především náhrady za cestovní výdaje od zaměstnavatele do výše zákonných limitů nebo maximálních hranic jejich rozpětí, pracovní a ochranné prostředky, pracovní oděvy poskytované zaměstnavatelem atd. (Vančurová a Zídková, 2022).

3.1.3 Příjmy osvobozené od daně

Některá nepeněžítá plnění, která poskytuje zaměstnavatel jako součást pracovních a sociálních podmínek zaměstnanců, jsou od daně osvobozena. Tato plnění zahrnují například poskytování nealkoholických nápojů v práci nebo závodní stravování. Osvobození bývají často podmíněna tím, že toto plnění poskytuje zaměstnavatel prostřednictvím zisku po zdanění, který spočívá nejen v nabízení nealkoholických nápojů v práci, ale také například ve využívání sportovního zařízení. V některých situacích může existovat i částečné osvobození, jako jsou rekreace a zájezdy, ale osvobození jsou limitována pouze na prvních 20 000 Kč za zdaňovací období, tedy za kalendářní rok. Některá osvobození plní stimulační funkci, to zahrnuje osvobození příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění, resp. doplňkové penzijní spoření zaměstnance, pojistného zaplaceného zaměstnavatelem na soukromé životní pojištění a na penzijní pojištění zaměstnance atd. Limit osvobození je stanoven pro každého daňového poplatníka u každého zaměstnavatele zvlášť, přičemž u každého z nich může být v součtu osvobozeno pouze prvních 50 000 Kč za každé zdaňovací období (Vančurová a Zídková, 2022).

3.1.4 Nezdánitelné části základu daně

Při splnění zákonných podmínek se základ daně sníží o nezdanitelnou část základu daně a položky odčitatelné od základu daně. V obou případech je podstata snížení základu daně stejná (Ministerstvo financí ČR, 2022). Do nezdanitelné části základu daně patří bezúplatná plnění (dary), úroky z úvěrů na financování bytových potřeb (ze stavebního spoření, hypotečního úvěru, z úvěru poskytnutého stavební spořitelnou, bankou v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření nebo s hypotečním úvěrem), příspěvek na penzijní připojištění, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření, pojistné na soukromé životní pojištění a platby za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání. Poplatníci daně z příjmů fyzických osob si mohou od základu daně odečíst hodnotu bezúplatné pomoci poskytnuté subjektům uvedeným v zákoně na konkrétní účely (např. vědecké a vzdělávací účely, výzkum a vývoj, kulturní, vzdělávací účely, ochrana mládeže, sociální, ekologické, humanitární a náboženské účely, sport, ochrana zvířat atd.) Hodnota daru, na který se odpočet uplatňuje, musí být buď 1 000 Kč nebo vyšší, nebo musí přesáhnout 2 % základu daně. Může být splněna kterákoli z těchto podmínek. Maximální výše odpočtu daru činí 30 % základu daně (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.1.5 Slevy na dani

Daň z příjmu fyzických osob lze snížit prostřednictvím různých slev, jako jsou sleva na dani za zaměstnávání osob se zdravotním postižením, sleva na dani za investiční pobídky, sleva na poplatníka a další osoby s ním spojené a daňové zvýhodnění na vyživované děti (Ministerstvo financí ČR, 2022). Poplatník může za zdaňovací období uplatnit následující slevy na sebe a na další osoby spojené s poplatníkem:

- základní sleva ve výši 30 840 Kč na poplatníka,
- sleva na manželku ve výši 24 840 Kč, pokud poplatník žije ve společně hospodařící domácnosti s manželkou a vyživovaným dítětem poplatníka, které nedovršilo věku 3 let, a zároveň manželka poplatníka nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč, je-li manželovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek,
- základní sleva na invaliditu ve výši 2 520 Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně,
- rozšířená sleva na invaliditu ve výši 5 040 Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně,
- sleva na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč, je-li poplatníkovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.1.6 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění na vyživované děti, což jsou studenti do 26 let, kteří žijí s poplatníkem na území členského státu EU nebo země tvořící Evropský hospodářský prostor, je následující:

- 15 204 Kč ročně na jedno dítě,
- 22 320 Kč ročně na druhé dítě a
- 27 840 Kč ročně na třetí a každé další dítě (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Daňové zvýhodnění lze uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Daňový bonus vzniká tehdy, když nárok poplatníka na daňové zvýhodnění převyšuje vypočtenou daň. Daňoví poplatníci mohou uplatnit nárok na daňový bonus, pokud jejich příjmy ze závislé činnosti dosahují ve zdaňovacím období alespoň šestinásobek minimální mzdy a pokud je výše daňového bonusu alespoň 100 Kč (Ministerstvo financí ČR, 2022).

3.1.7 Sazba daně

Daň z upraveného základu daně činí 15 % pro část základu daně do 36násobku průměrné mzdy a 23 % pro část základu daně přesahující 36násobek průměrné mzdy. Výše daně se vypočítává ze základu daně po odečtení nezdanitelné části základu daně, odčitatelných položek od základu daně a zaokrouhlení základu daně na celá sta Kč dolů (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.2 Daň z příjmů fyzických osob na Slovensku

Daň z příjmů fyzických osob upravuje zákon č. 595/2003 Z. z., Zákon o dani z príjmov. Daň se vztahuje na příjmy fyzických osob a je rozdělena do čtyř částí:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 5),
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z pronájmu a příjmy z užití děl a uměleckých výkonů (§ 6),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- ostatní příjmy (§ 8) (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou rezidenti s neomezenou daňovou povinností a nerezidenti s omezenou daňovou povinností. Za rezidenty se považují poplatníci, kteří mají na Slovensku trvalé bydliště nebo se na Slovensku zdržují déle než 183 dní v roce, s výjimkou těch, kteří se na Slovensku zdržují kvůli studiu nebo zdravotním důvodům. Všichni ostatní jsou považováni za nerezidenty (Nerudová, 2014).

3.2.1 Příjmy ze závislé činnosti na Slovensku

Rozhodující podmínkou pro zdanitelnost příjmů ze závislé činnosti je, že tato činnost je vykonávána na území Slovenské republiky v souladu s § 16 odst. 1 písm. b) zákona o dani z příjmů. Jedná se např. o příjmy z pracovněprávního vztahu, služebního poměru nebo obdobného vztahu, v němž je nerezident Slovenské republiky povinen při výkonu práce pro plátce příjmu (nerezidenta Slovenské republiky) plnit pokyny nebo příkazy plátce příjmu (zaměstnavatele) (Finančné riaditeľstvo SR, 2023).

3.2.2 Vymezení příjmů

Za příjmy ze závislé činnosti se považují:

- příjmy ze současného nebo předchozího pracovního, služebního, členského nebo obdobného poměru,
- příjmy z činnosti likvidátorů, prokuristů, nucených správců, členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným,
- platy a funkční požitky ústavních činitelů,
- odměny za výkon funkce ve státních orgánech, aj. (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

V případě příjmů ze závislé činnosti, kdy zaměstnavatel poskytne svému zaměstnanci služební vozidlo i pro soukromé účely, je zdaněn i nepeněžní příjem zaměstnance. Na Slovensku je to však jen po dobu 8 bezprostředně po sobě následujících kalendářních let od zařazení motorového vozidla do užívání. První rok se do příjmů započítává 1 % ze vstupní ceny vozidla. Dalších 7 let je to 1 % ze vstupní ceny vozidla každoročně snižené o 12,5 %. Předmětem daně ovšem nejsou cestovní náhrady vyplacené v souvislosti s výkonem závislé činnosti. Náklady na osobní ochranné pracovní prostředky poskytované podle zvláštních předpisů, prostředky osobní hygieny a pracovní oděvy. Hodnota ozdravných pobytů, rehabilitačních pobytů, kondiční rehabilitace a léčebně preventivní péče poskytované za podmínek stanovených zvláštním předpisem. Náhrady za použití vlastního náradí, zařízení a předmětů potřebných k výkonu práce podle zvláštního předpisu, pokud je výše náhrady stanovena na základě kalkulace skutečných výdajů (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

3.2.3 Příjmy osvobozené od daně

Osvobozené příjmy od daně zahrnují zejména částku, kterou zaměstnavatel vynaložil na vzdělávání zaměstnance. Dále příjmy, které zaměstnavatel poskytuje na stravování, které je k dispozici na pracovišti. Příspěvek, který zaměstnavatel poskytuje dle zvláštního předpisu na rekreaci a sportovní aktivity dítěte nebo nealkoholické nápoje dostupné ke spotřebě

na pracovišti. Dále se do osvobozených příjmů řadí možnost využívat rekreačních, zdravotních, školních, předškolních, tělovýchovných nebo sportovních zařízení poskytnutých zaměstnavatelem zaměstnanci (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

3.2.4 Nezdanitelné části základu daně

Poplatníci mají právo v závislosti na vykázaném základu daně uplatnit nezdanitelnou část základu daně pouze z dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a z příjmů z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo z jejich úhrnu, tj. ze základu daně z aktivně vykonávané práce (Finančné riaditeľstvo SR, 2024).

Výše nezdanitelné části na poplatníka činí 21násobek životního minima platného k 1. lednu daného zdaňovacího období. Jelikož je životní minimum k 1. lednu 2024 stanoveno na 268,88 EUR, činí nezdanitelná část základu daně poplatníka v roce 2024 5 646,48 EUR. Tuto nezdanitelnou část lze v roce 2024 využít, pokud je základ daně přiznaný poplatníkem v roce 2024 nižší než 24 952,06 EUR (92,8násobek životního minima). Pokud je základ daně poplatníka vyšší jak 24 952,06 EUR, stanoví se nezdanitelná část základu daně poplatníka jako rozdíl mezi částkou 11 884,50 EUR (44,2násobek platného životního minima) a jednou čtvrtinou základu daně poplatníka za daný rok, a pokud je tato částka nižší než nula, je nezdanitelná část základu daně poplatníka nulová (Zákon č. 595/2003 Z. z.).

Nárok na nezdanitelnou část základu daně poplatníka nemá poplatník, který na začátku zdaňovacího období obdržel následující plnění:

- starobní důchod,
- vyrovnávacího příplatku,
- předčasný starobní důchod,
- starobní důchodové spoření,

nebo pobírá zahraniční důchod z povinného pojištění, zahraniční starobní důchod nebo obdobný zahraniční starobní důchod stejného typu (Finančné riaditeľstvo SR, 2024).

Poplatník, kterému byl přiznán důchod zpětně k počátku zdaňovacího období nebo k počátkům předchozích zdaňovacích období a úhrnná výše tohoto důchodu přesáhne výši nezdanitelné části základu daně stanovené za zdaňovací období, nemá nárok na nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Pokud tedy poplatník pobírá důchod již k 1. lednu 2024, je oprávněn uplatnit nezdanitelnou část základu daně za rok 2024 pouze v případě, že roční částka důchodu splatná v roce 2024 nepřesáhne celkovou částku nezdanitelné části základu daně poplatníka. V tomto případě bude nezdanitelnou částí základu daně poplatníka rozdíl mezi částkou

5 646,48 EUR a částkou vypláčeného důchodu. V případě, že poplatník odejde do důchodu v průběhu roku 2024, má nárok na nezdanitelnou část základu daně vycházející z přiznaného základu daně (Finančné riaditeľstvo SR, 2024).

Poplatník může využít nezdanitelnou část základu daně na svou manželku ve výši 5 162,50 EUR pouze tehdy, pokud manželka žije s poplatníkem v domácnosti a splňuje minimálně jednu z následujících podmínek:

- starala se o vyživované nezletilé dítě žijící s poplatníkem v domácnosti; za vyživované nezletilé dítě se považuje nezaopatřené dítě do tří, resp. do šesti let věku,
- v daném zdaňovacím období pobírala peněžité příspěvek na opatrování,
- byla zapsána v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- je považována za občana se zdravotním postižením,
- je považována za občana s těžkým zdravotním postižením.

Pokud je tato podmínka splněna pouze v jednom nebo více kalendářních měsících v zdaňovacím období, může poplatník snížit základ daně o nezdanitelnou část základu daně pro svou manželku (nebo manžela) (Finančná správa, 2023).

3.2.5 Daňové zvýhodnění

Při stanovení výše daňového bonusu se jako první kritérium zohledňuje věk dítěte, následně pak základ daně nebo dílčí základ daně, snížený o příslušné procento. Toto procento závisí na počtu vyživovaných dětí. Věk dítěte stanovuje zákonnou měsíční výši daňového bonusu. Základ daně vypočtený příslušným procentem pak určuje, zda poplatník může obdržet 100 % této částky daňového bonusu, nebo zda se sníží. Daňový bonus mohou poplatníci čerpat až do stanoveného maximální částky. Pokud je základ daně vypočtený příslušným procentem nižší než tato zákonem stanovená částka, může poplatník uplatnit nárok pouze na nižší částku. Plnou výši daňového bonusu pro danou věkovou kategorii dítěte lze uplatnit pouze v případě, že výše základu daně poplatníka po uplatnění příslušného procenta současně dosahuje nebo přesahuje plnou výši (Finančná správa, 2023). Tabulka 1 objasňuje výši daňového bonusu v závislosti na věku dítěte.

Tabulka 2: Měsíční výše daňového bonusu v roce 2024 na dítě na Slovensku

výše měsíčního daňového bonusu v roce 2024	
dítě do 18 let	180 EUR
dítě nad 18 let	50 EUR

Zdroj: autor s využitím (Zákon č. 595/2003 Z. z)

Daňový bonus ve výši 140 EUR může být poprvé uplatněn v měsíci, kdy se dítě narodilo, a naposledy v měsíci, kdy dítě dosáhne věku 18 let. Uplatnění daňového bonusu je možné také v měsíci, kdy dítě ukončí povinnou školní docházku nebo nejpozději do doby, kdy dosáhne věku 25 let a dokončí střední nebo vysokou školu v denní formě studia (Finančná správa, 2023). Tabulka 2 upravuje procentuální omezení, které se použijí v závislosti na počtu vyživovaných dětí.

Tabulka 3: Omezení výše daňového bonusu na základě uplatnění příslušného procenta ze základu daně na Slovensku

počet vyživovaných dětí	procentuální omezení základu daně
1 dítě	20 %
2 děti	27 %
3 děti	34 %
4 děti	41 %
5 dětí	48 %
6 a více dětí	55 %

Zdroj: autor s využitím (Zákon č. 595/2003 Z. z)

3.2.6 Sazba daně

Sazby daně z příjmů ze základu daně zjištěného ze součtu dílčích základů daně z příjmů ze závislé činnosti (sníženého o nezdanitelné části základu daně), z pronájmu nemovitostí, z příjmů z použití díla a podání uměleckého výkonu a z ostatních příjmů jsou dvě. Z vypočteného základu daně, který nepřesáhne 176,8násobek částky platného životního minima včetně, tj. pro rok 2024 částku 47 537,98 EUR platí sazba daně 19 %. Z té části základu daně, která přesáhne částku 47 537,98 EUR se příjem zdaňuje 25 % sazbou (Zákon č. 595/2003 Z. z).

Životní minimum je společensky uznaný minimální standard příjmu fyzických osob, pod nímž se osoba dostává do hmotné nouze. Životní minimum se upravuje každoročně k 1. červenci na základě růstu životních nákladů domácností s nízkými příjmy. Tyto údaje poskytuje ministerstvu Statistický úřad Slovenské republiky (Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR, 2023).

3.3 Daň z příjmů fyzických osob v Německu

Daň z příjmu fyzických osob je upravena německým zákonem o dani z příjmu – Einkommensteuergesetz (EStG). Německo rozděluje příjmy fyzických osob na:

- Příjmy ze zemědělství a lesnictví (§ 13–14a EStG),
- Příjmy z obchodních operací (§ 1–17 EStG),
- Příjmy ze samostatné výdělečné činnosti (§ 18 EStG, též příjmy z podnikání),
- Příjem ze zaměstnání (§ 19–19a EStG, mzda zaměstnanců),
- Příjmy z kapitálového majetku (§ 20 EStG),
- Příjmy z pronájmu a leasingu (§ 21 EStG),
- Ostatní příjmy (§§ 22-23 EStG) (Einkommensteuergesetz, 2023).

Příjmy z prvních tří kategorií se považují za zisk. Příjmy z posledních čtyř kategorií jsou vnímány jako příjmy, které převyšují náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů (BusinessPilot GmbH, 2023).

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob jsou rozděleni na poplatníky s omezenými a neomezenými daňovými povinnostmi. Daňový nerezident s omezenou daňovou povinností, který pracuje pouze v Německu, ale nemá zde trvalý pobyt, zdaní pouze zdanitelné příjmy plynoucí z Německa. Naopak daňoví rezidenti s neomezenou daňovou povinností, kteří žijí nebo obvykle pobývají v Německu, platí daně z celkového příjmu, ať už jde o příjem tuzemský nebo zahraniční (Einkommensteuergesetz, 2023).

3.3.1 Příjmy ze závislé činnosti v Německu

Příjmy ze závislé činnosti zahrnují příjmy, které vycházejí z pracovního poměru. Příjem je považován za peněžní i nepeněžní plnění, včetně použití služebního vozidla pro soukromé účely. Pokud zaměstnavatel poskytne služební automobil i pro soukromé použití, je nutné toto soukromé použití zdanit jako nepeněžní plnění. Zdanění probíhá zpravidla metodou paušálního 1 % – alespoň pokud převažuje soukromé užívání vozidla. U paušálního 1 % daně se zdaňuje 1 % z hrubé katalogové ceny vozidla a 0,03 % za každý kilometr cesty do práce měsíčně. Pravidlo

1 % platí pro vozidla zakoupená nebo pronajatá společností. Základem výpočtu je vždy hrubá katalogová cena nového vozidla. To platí i pro ojeté vozy (Einkommensteuergesetz, 2023).

3.3.2 Vymezení příjmů

Za příjmy ze závislé činnosti jsou považovány:

- veškeré mzdy, platy, odměny a jiné výhody vyplácené v rámci zaměstnaneckého poměru ve veřejném i soukromém sektoru,
- starobní, pozůstalostní a sirotčí důchody, odměny za výkon služby získané v současnosti nebo v minulosti,
- příspěvky zaměstnavatelem do penzijního fondu nebo na penzijní připojištění.

Přestože starobní, pozůstalostní i sirotčí důchod jsou hodnoceny jako příjem ze zaměstnání, podléhají tedy zdanění, ale do určité výše (vyjádřené procentuálně) jsou od daně zcela osvobozeny (Einkommensteuergesetz, 2023).

3.3.3 Příjmy osvobozené od daně

Osvobozených příjmů od daně je velké množství. Zahrnují zejména důchodové dávky pro válečné invalidy a pozůstalé, platby z nemocenského pojištění, invalidního pojištění a zákonného úrazového pojištění, dávky v mateřství dle zákona o mateřské dovolené, dávky v nezaměstnanosti, náhradu za snížený příjem v zimě (platí pro stavebnictví), výživné, typické pracovní oblečení, které zaměstnavatel přenechal zaměstnanci bezúplatně nebo za sníženou cenu, příjmy ze zaměstnání na vedlejší pracovní poměr jako instruktor nebo vychovatel, příjmy ze zaměstnání na vedlejší pracovní poměr v oblasti umění a příjmy ze zaměstnání pečovatele o starší, nemocné nebo zdravotně postižené osoby na vedlejší pracovní poměr až do celkové výše 2 400 EUR za rok, spropitné dobrovolně poskytované zaměstnancům z důvodu pracovního výkonu (Einkommensteuergesetz, 2023).

3.3.4 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelná část základu daně (Steuerfreibetrag) je částka odečtená od celkového příjmu, která ještě nepodléhá dani z příjmů. Pojem Steuerfreibetrag je společným označením pro všechny daňové úlevy, které si mohou poplatníci uplatnit (BusinessPilot GmbH, 2023). Grundfreibetrag je částka, o kterou se snižuje základ daně z každého zdanitelného příjmu. Pokud je roční příjem nižší než Grundfreibetrag, neplatí se z tohoto příjmu žádná daň. Daň se vybírá z každého eura přesahujícího Grundfreibetrag. Výše nezdánitelného základu se každoročně mění souběžně s inflací a růstem nákladů. V roce 2023 činila částka 10 908 EUR pro jednotlivce, v roce 2024 byla zvýšena na 11 604 EUR a na 23 208 EUR pro manželské páry

(Ministerium für Kinder, 2024). Lohnsteuerfreibetrag je další specifický pojem v německém daňovém systému, který se týká přímo daně ze závislé činnosti. Tato sleva snižuje částku příjmu, z níž se vypočítává daň z příjmu, přičemž se zohledňují určité náklady spojené s prací a individuální okolnosti, které nejsou automaticky zahrnuty do Grundfreibetrag. Základní částka Lohnsteuerfreibetrag pro rok 2024 je rovněž 11 604 EUR, ale mohou k ní být připočítány i další slevy. Lohnsteuerfreibetrag zahrnuje např.:

- náklady na dojíždění - tzv. Pendlerpauschale,
- speciální pracovní náklady,
- náklady spojené s dvojí domácností a
- ostatní náklady spojené s dosažením nebo udržením příjmů (Einkommensteuergesetz, 2023).

Zaměstnanci mohou požádat místní finanční úřad o zahrnutí těchto výdajů do Lohnsteuerfreibetrag. Pokud bude tato žádost přijata, předá finanční úřad tuto informaci zaměstnavateli a ten tyto daňové slevy zohlední při výpočtu měsíčního zdanitelného příjmu zaměstnance. To znamená, že zaměstnanec zaplatí během roku nižší daň z příjmu a získá vyšší měsíční příjem (Ministerium für Kinder, 2024). Kinderfreibetrag je něco jako daňová sleva na dítě. Nelze ji však uplatnit společně s přídatkem na dítě (Kindergeld), od určité výše příjmů se ale vyplatí Kindergeld neuplatňovat a požádat o Kinderfreibetrag místo toho. V roce 2024 lze pro snížení základu daně u rodičovských párů použít 6 384 EUR a u rodičů samoživitelů 3 192 EUR. Daňovou slevu na dítě můžou využít poplatníci, kteří splní dvě podmínky:

- roční příjem musí činit více než 39 000 EUR u samoživitele a 78 000 EUR u páru a
- nelze současně pobírat Kindergeld (Bundesministerium der Finanzen, 2024)

Německý daňový systém však umožňuje, aby si lidé na své děti mohli něco uplatnit bez ohledu na jejich příjmy. Jedná se o příspěvky na péči, výchovu a vzdělání (Erziehungsfreibetrag). Tato nezdanitelná část základu daně pokrývá náklady na péči o děti, které není třeba dokládat. V roce 2024 činí Erziehungsfreibetrag 2 928 EUR pro manžele. Pro jednotlivce činí 1 464 EUR (Bundesministerium der Finanzen, 2024). Erziehungsfreibetrag i Kinderfreibetrag se vztahují na děti mladší 18 let. Kromě toho mohou tento nárok využít i děti do 25 let, pokud studují nebo pracují v rámci dobrovolnických programů. Za určitých podmínek mohou tento nárok využívat také nezaměstnané děti do 21 let, pokud jsou registrovány jako uchazeči o zaměstnání na úřadu práce (Ministerium für Kinder, 2024).

3.3.5 Daňové zvýhodnění

Přídavek na dítě (Kindergeld) je finanční příspěvek poskytovaný rodičům na péči a výživu jejich dětí. V Německu je přídavek na dítě považován za jednu z nejdůležitějších dávek. Kindergeld není závislý na výši příjmů. Do roku 2022 se výše přídavku určovala podle počtu dětí, od roku 2023 se však poskytuje jednotný měsíční příspěvek ve výši 250 EUR na dítě každý měsíc (Ministerium für Kinder, 2024). Tabulka 3 srovnává výši příspěvku od roku 2022-2024.

Tabulka 4: Srovnání výše kindergeld v letech 2024, 2023 a 2022 v Německu

rok	první a druhé dítě	třetí dítě	čtvrté a každé další dítě
2024	250 EUR	250 EUR	250 EUR
2023	250 EUR	250 EUR	250 EUR
2022	219 EUR	225 EUR	250 EUR

Zdroj: autor s využitím (Ministerium für Kinder, 2024) a (Herndler, 2024).

Všechny děti do věku 18 let mají nárok na Kindergeld. Tento příspěvek je poskytován od narození dítěte a první platba je vyplacena v měsíci, kdy se dítě narodilo. Nezaměstnané děti do 21 let mají na Kindergeld nárok, pokud jsou registrovány na úřadu práce nebo v Jobcenter. Zároveň si mohou také vydělat až 538 EUR měsíčně prostřednictvím Minijob, ale k tomu musí dítě každé tři měsíce nahlásit úřadu práce, že je nezaměstnané. Pokud dítě stále navštěvuje školu, má nárok na příspěvek i po dosažení zletilosti, který je vyplácen maximálně do 25 let věku. Vzdělávání musí probíhat formou denního studia na všeobecných, nástavbových nebo podnikových školách, na vysoké škole nebo univerzitě. V Německu mají nárok na přídavky také studenti, kteří čekají na nástup do školy. Pokud se však jedná o dítě se zdravotním postižením, které není schopno se o sebe postarat kvůli fyzickému, psychickému nebo duševnímu postižení, má nárok na příspěvek i po dosažení věku 25 let. V takovém případě je třeba zohlednit i další příspěvky na péči o dítě. Zdravotní postižení dítěte musí být diagnostikováno před dosažením věku 25 let (Herndler, 2024).

3.3.6 Daňové třídy

V Německu existuje šest různých tříd daně z příjmu, které jsou přiděleny zaměstnancům podle jejich rodinného stavu nebo počtu pracovních poměrů. Každá daňová třída definuje, jak vysoká je daň ze mzdy měsíčně nebo ročně. Daňová třída 1 se vztahuje na zaměstnance, kteří jsou svobodní, ovdovělí nebo rozvedení, stejně jako na ty, jejichž manželé žijí mimo EU.

Zaměstnanci zařazení do daňové třídy 1, platí téměř nejvíce daní a jsou nejvíce zatíženi. Daňová třída 2 je určena pro rodiče samoživitele, přestože svobodní rodiče patří do daňové třídy 1, protože jsou také považováni za svobodné. Stát však zohledňuje daňové zvýhodnění prostřednictvím úlevového příspěvku pro rodiče samoživitele v souladu s § 24b zákona o daních z příjmů (EStG). Předpokladem pro daňovou třídu 2 je, aby v domácnosti žilo alespoň jedno nezletilé dítě, na které se uplatňuje přídavek na dítě. Ve společné domácnosti navíc nesmí žít žádná další zletilá osoba, která by mohla vystupovat jako zákonný zástupce. Daňová třída 3 se vztahuje na manžele nebo manželky nebo osoby v soběstačném partnerství, které vydělávají výrazně více než jejich partner. Ten s vyššími příjmy je zařazen do daňové třídy 3, zatímco druhý do daňové třídy 5. Toto je také označováno jako „kombinace 3/5“. Daňová třída 4 se vztahuje na partnery (manželství nebo registrované partnerství), kteří mají stejný příjem nebo se nerozhodnou rozdělit do třídy 3 a 5 i přes značně odlišné příjmy. Sazby daně jsou stejné jako v 1. třídě. Daňovou třídu 5 volí ženatí lidé, pokud jsou oba manželé zaměstnaní a jeden z nich si zvolil daňovou třídu 3. Daňová třída 5 je protějškem daňové třídy 3. Předpokladem je, že oba manželé jsou zaměstnaní a jeden z nich si zvolil daňovou třídu 3. Kdo si však vybere daňovou třídu 5, nemůže uplatnit základní příspěvek ani přídavek na dítě. Důchod, zaměstnanecký příspěvek a příspěvek na zvláštní výdaje však zůstávají nedotčeny. Daňová třída 6 je určena pro všechny zaměstnance, kteří pobírají mzdu od více zaměstnavatelů. Daňová třída 6 je jedinou třídou, kde rodinný stav nehraje roli (Herndler, 2024).

3.3.7 Sazba daně

Příjmy podléhají klouzavě progresivnímu zdanění, což znamená, že s rostoucím příjmem se zvyšuje daňová sazba (Wundertax, 2024). Sazba daně je rozdělena do pěti daňových pásem, přičemž ve druhém a třetím daňovém pásmu je daňová sazba pohyblivá. Tabulka 4 zobrazuje sazby daně, které začínají na 14 % a postupně se zvyšují až na 45 % (Herndler, 2024).

Tabulka 5: Daňové sazby pro jednotlivce pro rok 2024 v Německu

příjem (EUR)	daňová sazba (%)
0 – 11 604	0
11 605 – 17 005	14 – 24
17 006 – 66 760	24 – 42
66 761 – 277 825	42
od 277 826	45

Zdroj: vlastní zpracování dle (Herndler, 2024 a Einkommensteuergesetz, 2023)

V případě, že se manželé rozhodnou odvést tzv. společnou daň, procentní sazba daně zůstává stejná, ale daňová pásma se zdvojnásobují. Tabulka 5 zobrazuje společné zdanění manželů. Daňová pásma zobrazují roční příjmy v EUR (Einkommensteuergesetz, 2023).

Tabulka 6: Daňové sazby pro manžele pro rok 2024 v Německu

příjem (EUR)	daňová sazba (%)
0 – 23 208	0
23 209 – 34 010	14 – 24
34 011 – 133 520	24 – 42
133 521 – 555 650	42
od 555 651	45

Zdroj: vlastní zpracování dle (Herndler, 2024 a Einkommensteuergesetz, 2023)

4 KOMPARACE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ FO ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU – PŘÍPADOVÁ STUDIE

Tato kapitola porovnává daňové zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice, na Slovensku a v Německu. Komparace je provedena u třech úrovní příjmů: minimální, průměrný a nadprůměrný. Každá z těchto příjmových kategorií zahrnuje poplatníky, kteří u svého zaměstnavatele podepsali prohlášení k dani a mohou uplatnit slevu na poplatníka.

Všechny přepočty měn jsou provedeny podle předpokládaného průměrného kurzu 24,5 Kč/EUR pro rok 2024.

Tabulka 7: Měsíční hrubé příjmy za rok 2024

výše příjmů	ČR	Slovensko	Německo
minimální mzda	18 900 Kč	750 EUR (18 375 Kč)	1 986 EUR (48 657 Kč)
průměrná mzda	43 967 Kč	1 403 EUR (34 374 Kč)	4 187 EUR (102 581 Kč)
5násobek průměrné mzdy	219 835 Kč	7 015 EUR (171 868 Kč)	20 935 EUR (512 908 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 6 jsou uvedeny částky pro modelové příklady provedené v následujících podkapitolách.

4.1 Případová studie 1

Tato případová studie se zaměřuje na srovnání roční daňové povinnosti při výši minimálního měsíčního hrubého příjmu v České republice, na Slovensku a v Německu. V roce 2024 činila minimální mzda v České republice 18 900 Kč, na Slovensku 750 EUR (18 005 Kč) a v Německu 1 986 EUR (47 678 Kč). Tabulky 7, 8 a 9 ukazují výslednou daňovou povinnost a výpočet čistého příjmu pro poplatníka ve věku 40 let bez dětí, s jedním vyživovaným dítětem ve věku 2 let, se dvěma vyživovanými dětmi ve věku 2 a 6 let a se třemi vyživovanými dětmi ve věku 2, 6 a 19 let, kde si poplatník může využít i slevu na manželku a zároveň poplatník využívá služební auto i pro soukromé účely se vstupní cenou 550 000 Kč (22 450 EUR).

Tabulka 8: Výpočet daňové povinnosti v ČR při minimální mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	226 800 Kč	226 800 Kč	226 800 Kč	226 800 Kč
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč
základ daně (zaokr. na celé 100 Kč dolů)	292 800 Kč	292 800 Kč	292 800 Kč	292 800 Kč
SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	72 614 Kč	72 614 Kč	72 614 Kč	72 614 Kč
ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	26 352 Kč	26 352 Kč	26 352 Kč	26 352 Kč
daň 15 %	43 920 Kč	43 920 Kč	43 920 Kč	43 920 Kč
sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	13 080 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
daňové zvýhodnění	-	15 240 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	13 080 Kč	- 15 240 Kč	- 22 320 Kč	- 27 840 Kč
SP zaměstnance 7,1 %	20 779 Kč	20 779 Kč	20 779 Kč	20 779 Kč
ZP zaměstnance 4,5 %	13 176 Kč	13 176 Kč	13 176 Kč	13 176 Kč
čistá mzda	176 765 Kč	208 085 Kč	215 165 Kč	220 685 Kč
roční daňová povinnost	13 080 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7 představuje detailní výpočet roční daňové povinnosti a souvisejících finančních aspektů v závislosti na počtu dětí a dalších proměnných na základě hrubé roční mzdy a počtu dětí poplatníků s minimálními příjmy v České republice. Hrubá roční mzda je v každém scénáři konstantní a činí 226 800 Kč. Stejně tak zvýšení příjmu o 1 % z ceny automobilu je vždy 66 000 Kč. Daňové zvýhodnění a daňová povinnost se mění v závislosti na počtu dětí. Čistá mzda je vypočtena odečtením daně a dalších povinných plateb od hrubé mzdy. V České republice je při minimální mzdě aplikována daň ve výši 15 % ze základu daně. Roční daňová povinnost se stanoví po odečtení slevy na poplatníka a daňových zvýhodnění pro děti od daně. Z tohoto porovnání je zřejmé, že s narůstajícím počtem dětí se daňová povinnost snižuje, protože poplatník obdrží daňový bonus. Poplatník bez dětí má roční daňovou povinnost ve výši

13 080 Kč, zatímco poplatníci s dětmi mají daňový bonus, což znamená, že daň platit nebudou. Čím více dětí má poplatník, tím vyšší je daňový bonus. Poplatník s jedním dítětem má daňový bonus ve výši 15 240 Kč, s dvěma dětmi má bonus 22 320 Kč a s třemi dětmi 27 840 Kč. Tento daňový bonus vyrovnává daňovou povinnost poplatníků s dětmi na nulu, což znamená, že jejich roční daňová povinnost činí 0 Kč.

Tabulka 9: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při minimální mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	9 000 EUR (220 500 Kč)	9 000 EUR (220 500 Kč)	9 000 EUR (220 500 Kč)	9 000 EUR (220 500 Kč)
SP hrazené zaměstnavatelem 25,2 % z HRM	2 268 EUR	2 268 EUR	2 268 EUR	2 268 EUR
ZP hrazené zaměstnavatelem 11 % z HRM	990 EUR	990 EUR	990 EUR	990 EUR
SP zaměstnance 9,4 % z HRM	846 EUR	846 EUR	846 EUR	846 EUR
ZP zaměstnance 4 % z HRM	360 EUR	360 EUR	360 EUR	360 EUR
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	10 488 EUR	10 488 EUR	10 488 EUR	10 488 EUR
NČZD poplatník	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR
NČZD manželka	-	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR
upravený základ daně	4 841,5 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
daň 19 %	920 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
daňové zvýhodnění	-	1 558,8 EUR	2 104,38 EUR	2 649,96 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	920 EUR	- 1 559 EUR	- 2 104 EUR	- 2 650 EUR
čistá mzda	6 874 EUR (168 413 Kč)	9 353 EUR (229 149 Kč)	9 898 EUR (242 501 Kč)	10 444 EUR (255 878 Kč)
roční daňová povinnost	920 EUR (22 540 Kč)	0 EUR	0 EUR	0 EUR

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8 poskytuje pohled na podrobný výpočet roční daňové povinnosti a souvisejících finančních aspektů v závislosti na počtu dětí a dalších proměnných na základě hrubé roční mzdy a počtu dětí poplatníků s minimálními příjmy ve Slovenské republice. Hrubá roční mzda je v každém scénáři 9 000 EUR a stejně tak zvýšení příjmu o 1 % z ceny automobilu je vždy 2 694 EUR. V případě Slovenska se při minimální mzdě uplatňuje 19% daň z upraveného

základu daně. Tento základ se určí po odečtení sociálního a zdravotního pojištění, které hradí zaměstnanec, a po odečtení nezdanitelné části základu daně jak pro poplatníka, tak pro manželku. Poté se z vypočtené daně odečte daňové zvýhodnění pro děti a určí se celková roční daňová povinnost. Z tohoto srovnání lze vyvodit, že poplatník bez dětí musí zaplatit roční daňovou povinnost ve výši 920 EUR. Naopak poplatníci s dětmi, stejně tak, jako u České republiky, získávají daňový bonus. Poplatník s jedním dítětem získává daňový bonus ve výši 1 559 EUR, s dvěma dětmi 2 104 EUR a s třemi dětmi 2 650 EUR. Tento daňový bonus vykompenzuje daňovou povinnost poplatníků s dětmi, že jejich roční daňová povinnost činí 0 EUR.

Tabulka 10: Výpočet daňové povinnosti v Německu při minimální mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	23 832 EUR (538 884 Kč)	23 832 EUR (538 884 Kč)	23 832 EUR (538 884 Kč)	23 832 EUR (538 884 Kč)
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	26 526 EUR	26 526 EUR	26 526 EUR	26 526 EUR
pojištění hrazené zaměstnavatelem 20,45 %	5 425 EUR	5 425 EUR	5 425 EUR	5 425 EUR
důchodové pojištění 9,3 %	2 467 EUR	2 467 EUR	2 467 EUR	2 467 EUR
pojištění v nezaměstnanosti 1,3 %	345 EUR	345 EUR	345 EUR	345 EUR
pojištění dlouhodobé péče 2,3 %; 1,7 %; 1,45 %; 1,2 %	610 EUR	451 EUR	385 EUR	318 EUR
zdravotní pojištění 8,15 %	2 162 EUR	2 162 EUR	2 162 EUR	2 162 EUR
NČZD na poplatníka	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR
paušální sazba na reklamní výdaje	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR
upravený základ daně	13 692 EUR	13 692 EUR	13 692 EUR	13 692 EUR
daň 14 % - 24 %	3 647 EUR	3 647 EUR	3 647 EUR	3 647 EUR
daňové zvýhodnění	-	3 000 EUR	6 000 EUR	9 000 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	3 647 EUR	647 EUR	- 2 353 EUR	- 5 353 EUR
čistá mzda	14 601 EUR (357 725 Kč)	17 760 EUR (435 120 Kč)	20 826 EUR (510 237 Kč)	23 893 EUR (585 379 Kč)
roční daňová povinnost	3 647 EUR (89 352 Kč)	647 EUR (15 852 Kč)	0 EUR	0 EUR

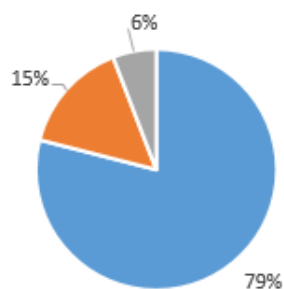
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 9 prezentuje detailní výpočet pro Německo. Hrubá roční mzda dosahuje hodnoty 23 832 EUR. Zvýšení příjmu o 1 % činí vždy 2 694 EUR. Při minimální mzdě v Německu se stanovuje daň v rozmezí od 14 % do 24 % z upraveného daňového základu. Tento základ se určuje po odečtení důchodového pojištění, pojištění v nezaměstnanosti, pojištění dlouhodobé péče, zdravotního pojištění, nezdanitelné části základu daně pro poplatníka a paušální sazbu na reklamní výdaje. Z vypočtené daně se po odečtení daňových úlev pro děti určuje roční daňová povinnost. Každý zaměstnanec má nárok na paušální příspěvek na výdaje. Jsou to náklady na reklamu, které zahrnují všechny částky, které se utratí za vydělávání peněz, např. fotografie přihlášky i cestu na pohovor nebo investování do školení. Při srážce daně z příjmu zaměstnavatel zohledňuje v roce 2024 paušální částku zaměstnance ve výši 1 230 EUR. Částky pojištění dlouhodobé péče se mění v závislosti na počtu dětí. Rozsah roční daňové povinnosti se pohybuje od 3 647 EUR pro bezdětného poplatníka až po daňový bonus ve výši 5 353 EUR pro poplatníka s třemi dětmi. To znamená, že s každým dalším dítětem se daňová povinnost snižuje. Pro poplatníka s jedním dítětem činí daňová povinnost 647 EUR, zatímco pro poplatníky se dvěma i třemi dětmi dosahuje roční daňová povinnost nuly.

4.2 Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s minimální mzdou

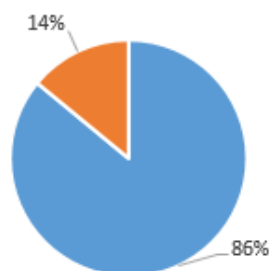
Při výpočtech byly zkoumány čisté mzdy a roční daňové povinnosti u poplatníků bez dětí a s různým počtem dětí při minimální mzdě. V České republice je systém daňových úlev poměrně příznivý, neboť poplatníci s dětmi nemají žádnou roční daňovou povinnost a poplatníci daní 15 % z upraveného základu daně. Při minimální roční hrubé mzdě ve výši 226 800 Kč poplatník bez dětí odvede 6 % daně z hrubé mzdy a poplatníci s dětmi mají 0 % daňovou zátěž. Procentuální vyjádření uvádí obrázek 4.

BEZDĚTNÝ POPLATNÍK V ČR

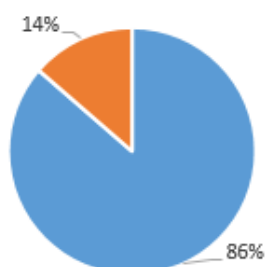
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK S DĚTMI V ČR

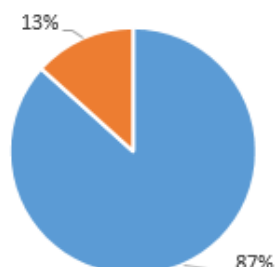
■ čistá mzda ■ pojistné

POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI V ČR

■ čistá mzda ■ pojistné

POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI V ČR

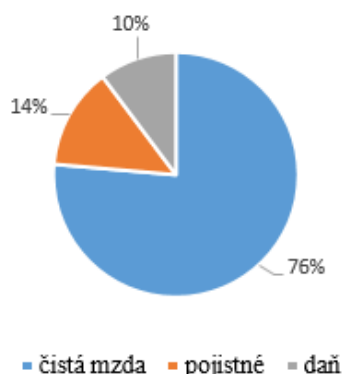
■ čistá mzda ■ pojistné

Obrázek 3: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě v ČR

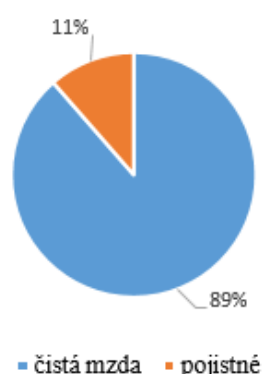
Zdroj: vlastní zpracování

Slovenský daňový systém nabízí ještě větší výhody pro děti, avšak daní 19 % z upraveného základu daně, ale poplatníci se kterýmkoliv počtem dětí mají také nulovou daňovou povinnost jako v České republice. Minimální roční hrubá mzda na Slovensku je 9 000 EUR (220 500 Kč). Z obrázku 5 je patrné, že poplatník bez dětí má 5 % daňovou zátěž a poplatníci s dětmi mají daňovou zátěž 0 %.

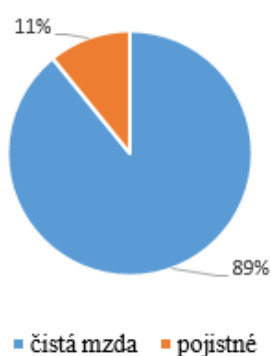
BEZDĚTNÝ POPLATNÍK NA SLOVENSKU

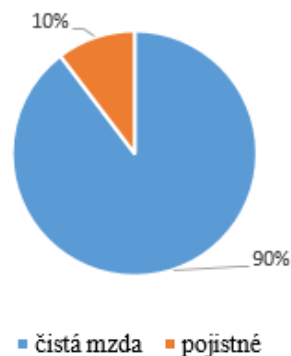
POPLATNÍK S JEDNÍM DÍTĚTEM NA SLOVENSKU

POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI NA SLOVENSKU

POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI NA SLOVENSKU

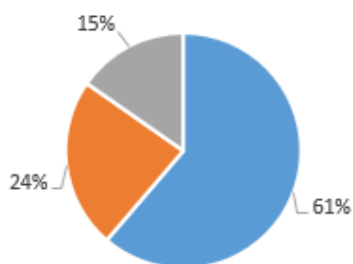

Obrázek 4: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě na Slovensku

Zdroj: vlastní zpracování

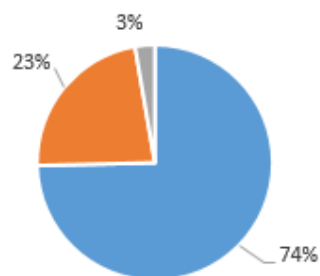
Naopak v Německu je situace odlišná. Zde jsou poplatníci s dvěma a třemi dětmi osvobozeni od roční daňové povinnosti, zatímco ti bez dětí nebo s jedním dítětem mají stále závazek k úhradě daně. V Německu je minimální hrubá roční mzda ve výši 23 832 EUR (538 884 Kč) a poplatníci při minimální mzdě daní 14 % - 24 % z upraveného základu daně. Daň se zjistí ze zákona daného vzorce, který vypadá takto: $(922,98 \cdot y + 1\,400) \cdot y$, přičemž “y“ je jedna desetitisícina části zdanitelného příjmu, která převyšuje základní slevu, zaokrouhlená na celá eura dolů. Poplatník bez dětí odvede 15 % daně z hrubé mzdy a poplatník s jedním dítětem musí odvézt 3 % daně z hrubé mzdy na rozdíl od poplatníků se dvěma i třemi dětmi, kteří mají 0 % daňovou zátěž. Na obrázku 6 lze pozorovat procentuální rozdíly.

BEZDĚTNÝ POPLATNÍK V NĚMECKU

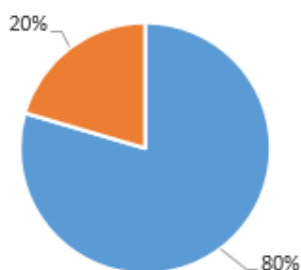
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK JEDNÍM DÍTĚTEM V NĚMECKU

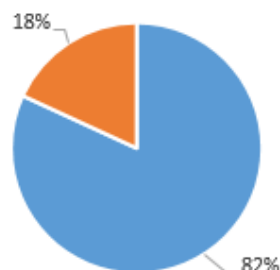
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI V NĚMECKU

■ čistá mzda ■ pojistné

POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI V NĚMECKU

■ čistá mzda ■ pojistné

Obrázek 5: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při minimální mzdě v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy vyplynulo, že nejvyšší daňovou zátěž mají poplatníci v Německu, kde dokonce poplatník s jedním dítětem musí platit značnou část svého příjmu ve formě daně. Naopak v České republice a na Slovensku jsou daňové systémy více nakloněny rodinám s dětmi.

4.3 Případová studie 2

Tato případová studie se zaměřuje na srovnání roční daňové povinnosti při průměrném měsíčním hrubém příjmu v České republice, na Slovensku a v Německu. V roce 2024 činila průměrná mzda v České republice 43 967 Kč, na Slovensku 1 403 EUR (34 374 Kč) a v Německu 4 187 EUR (102 581 Kč). Tabulky 10, 11 a 12 ukazují výslednou daňovou povinnost a výpočet čistého příjmu pro poplatníka ve věku 40 let bez dětí, s jedním vyživovaným dítětem ve věku 2 let, se dvěma vyživovanými dětmi ve věku 2 a 6 let a se třemi vyživovanými dětmi ve věku 2, 6 a 19 let, kde si poplatník může využít i slevu na manželku

a zároveň poplatník využívá služební auto i pro soukromé účely se vstupní cenou 550 000 Kč (22 450 EUR).

Tabulka 11: Výpočet daňové povinnosti v ČR při průměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	527 604 Kč	527 604 Kč	527 604 Kč	527 604 Kč
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč
základ daně (zaokr. na celé 100 Kč dolů)	593 600 Kč	593 600 Kč	593 600 Kč	593 600 Kč
SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	147 213 Kč	147 213 Kč	147 213 Kč	147 213 Kč
ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	53 424 Kč	53 424 Kč	53 424 Kč	53 424 Kč
daň 15 %	89 040 Kč	89 040 Kč	89 040 Kč	89 040 Kč
sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	58 200 Kč	33 360 Kč	33 360 Kč	33 360 Kč
daňové zvýhodnění	-	15 240 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	58 200 Kč	18 120 Kč	11 040 Kč	5 520 Kč
SP zaměstnance 7,1 %	42 146 Kč	42 146 Kč	42 146 Kč	42 146 Kč
ZP zaměstnance 4,5 %	26 712 Kč	26 712 Kč	26 712 Kč	26 712 Kč
čistá mzda	400 546 Kč	440 626 Kč	447 706 Kč	453 226 Kč
roční daňová povinnost	58 200 Kč	18 120 Kč	11 040 Kč	5 520 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V první řadě poplatník bez dětí. Z tabulky 10 je zřejmé, že jeho hrubá roční mzda činí 527 604 Kč. Zvýšení příjmu o 1 %, což je ekvivalentní s cenou automobilu ve výši 550 000 Kč, posouvá jeho základ daně na 593 600 Kč. I při průměrné mzdě v České republice platí daň ve výši 15% z daňového základu a postup stanovení roční daňové povinnosti je totožný s tím při minimální mzdě. Sleva na poplatníka činí 30 840 Kč, což snižuje daň po slevách na 58 200 Kč. To vede k daňové povinnosti ve výši 58 200 Kč. Poplatník s jedním dítětem má stejnou hrubou roční mzdu jako bezdětný poplatník i jako poplatníci se dvěma i třemi dětmi. Nicméně, díky daňovým slevám na dítě jeho daň klesá a jeho daňová povinnost činí 18 120 Kč.

Poplatník se dvěma dětmi díky daňovým slevám podléhá daňové povinnosti ve výši 11 040 Kč. Nakonec, poplatník se třemi dětmi, který díky daňovým slevám na tři děti dosahuje daňové povinnosti ve výši 5 520 Kč.

Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při průměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	16 836 EUR (412 482 Kč)	16 836 EUR (412 482 Kč)	16 836 EUR (412 482 Kč)	16 836 EUR (412 482 Kč)
SP hrazené zaměstnavatelem 25,2 % z HRM	4 243 EUR	4 243 EUR	4 243 EUR	4 243 EUR
ZP hrazené zaměstnavatelem 11 % z HRM	1 852 EUR	1 852 EUR	1 852 EUR	1 852 EUR
SP zaměstnance 9,4 % z HRM	1 583 EUR	1 583 EUR	1 583 EUR	1 583 EUR
ZP zaměstnance 4 % z HRM	673 EUR	673 EUR	673 EUR	673 EUR
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	19 530 EUR	19 530 EUR	19 530 EUR	19 530 EUR
NČZD poplatník	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR
NČZD manželka	-	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR
upravený základ daně	13 884 EUR	8 721 EUR	8 721 EUR	8 721 EUR
daň 19 %	2 638 EUR	1 657 EUR	1 657 EUR	1 657 EUR
daňové zvýhodnění	-	2 160 EUR	3 937 EUR	4 920 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	2 638 EUR	- 503 EUR	- 2 280 EUR	- 3 263 EUR
čistá mzda	11 942 EUR (292 579 Kč)	15 083 EUR (369 534 Kč)	16 860 EUR (413 070 Kč)	17 843 EUR (437 154 Kč)
roční daňová povinnost	2 638 EUR (64 631 Kč)	0 EUR	0 EUR	0 EUR

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 11 pro Slovensko hrubá roční mzda činí 16 836 EUR a je zvýšena o 1 % z ceny služebního auta ve výši 2 694 EUR. Při průměrné mzdě na Slovensku je také stanovena daň ve výši 19 % z upraveného základu daně. U poplatníka bez dětí po odečtení nezdanitelné části základu daně ve výši 5 646,48 EUR je jeho upravený základ daně 13 884 EUR a jeho daň činí 2 638 EUR, což je zároveň jeho daňová povinnost. Díky slevám na děti a nezdanitelné části na manželku se poplatníkům s dětmi daňová povinnost snižuje na 0 EUR. Poplatník s jedním

dítětem získá daňový bonus ve výši 503 EUR. Poplatník se dvěma dětmi dostane daňový bonus ve výši 2 280 EUR a poplatníkovi se třemi dětmi se daňový bonus vyšplhá na 3 263 EUR.

Tabulka 13: Výpočet daňové povinnosti v Německu při průměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	50 244 EUR (1 230 978 Kč)	50 244 EUR (1 230 978 Kč)	50 244 EUR (1 230 978 Kč)	50 244 EUR (1 230 978 Kč)
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	52 938 EUR	52 938 EUR	52 938 EUR	52 938 EUR
pojištění hrazené zaměstnavatelem 20,45 %	10 826 EUR	10 826 EUR	10 826 EUR	10 826 EUR
důchodové pojištění 9,3 %	4 923 EUR	4 923 EUR	4 923 EUR	4 923 EUR
pojištění v nezaměstnanosti 1,3 %	688 EUR	688 EUR	688 EUR	688 EUR
pojištění dlouhodobé péče 2,3 %; 1,7 %; 1,45 %; 1,2 %	1 216 EUR	900 EUR	768 EUR	635 EUR
zdravotní pojištění 8,15 %	4 314 EUR	4 314 EUR	4 314 EUR	4 314 EUR
NČZD na poplatníka	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR
paušální sazba na reklamní výdaje	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR
upravený základ daně	40 104 EUR	40 104 EUR	40 104 EUR	40 104 EUR
daň 24 % - 42 %	13 552 EUR	13 552 EUR	13 552 EUR	13 552 EUR
daňové zvýhodnění	-	3 000 EUR	6 000 EUR	9 000 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	13 552 EUR	10 552 EUR	7 552 EUR	4 552 EUR
čistá mzda	25 551 EUR (626 000 Kč)	28 869 EUR (707 291 Kč)	31 999 EUR (783 976 Kč)	35 132 EUR (860 734 Kč)
roční daňová povinnost	13 552 EUR (332 024 Kč)	10 552 EUR (258 524 Kč)	7 552 EUR (185 024 Kč)	4 552 EUR (111 524 Kč)

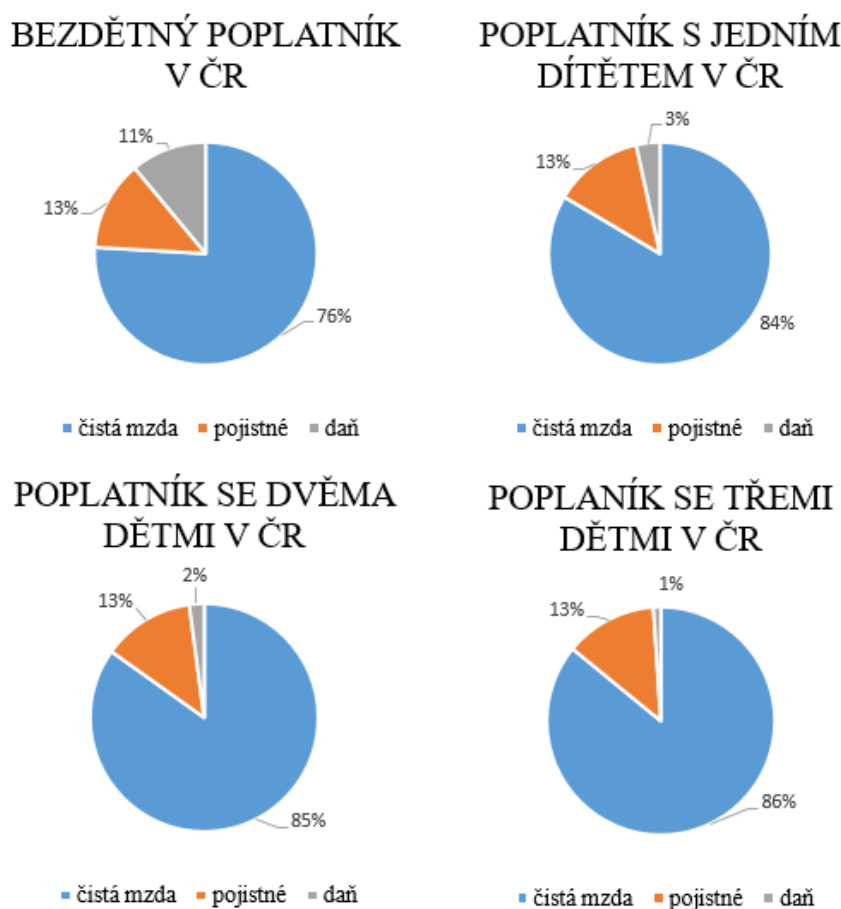
Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 12 poplatníkův hrubý roční příjem je ve výši 50 244 EUR, který je zvýšen o 1 % ze vstupní ceny služebního auta a posouvá základ daně na 52 938 EUR. Při průměrné mzdě v Německu je daň stanovena v intervalu od 24 % do 42 % z upraveného daňového základu. Po odečtení nezdanitelné části základu daně na poplatníka je upravený základ daně 40 104 EUR. Daňová sazba se pohybuje mezi 24 % a 42 %, což vede u poplatníka bez dětí k daňové povinnosti ve výši 13 552 EUR. Poplatník s jedním dítětem má stejný hrubý roční příjem jako poplatník bez dětí. Díky daňovému zvýhodnění ve výši 3 000 EUR se poplatníkovi

s jedním dítětem daňová povinnost snižuje na 10 552 EUR. Poplatník se dvěma dětmi má daňové zvýhodnění ve výši 6 000 EUR jeho daňová povinnost se snižuje na 7 552 EUR. Poplatník se třemi dětmi má opět daňové zvýhodnění, ale ve výši 9 000 EUR a jeho daňová povinnost činí 4 552 EUR.

4.4 Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s průměrnou mzdou

Při porovnání roční průměrné mzdy v České republice, Slovenské republice a Německu byly zkoumány čisté mzdy a roční daňové povinnosti u poplatníků bez dětí a s různým počtem dětí při průměrné mzdě. V České republice je průměrná hrubá roční mzda 527 604 Kč a roční daňová povinnost se odvíjí od počtu dětí, s rozmezím od 58 200 Kč pro poplatníky bez dětí až po 5 520 Kč pro poplatníky se třemi dětmi. Stejně jako při minimální mzdě poplatník daní 15 % z upraveného základu daně. Obrázek 7 ukazuje, že poplatník bez dětí odvede z hrubé mzdy 11 % daně, poplatník s jedním dítětem 3 %, poplatník se dvěma dětmi 2 % a poplatník se třemi dětmi má daňovou zátěž jen 1 %.

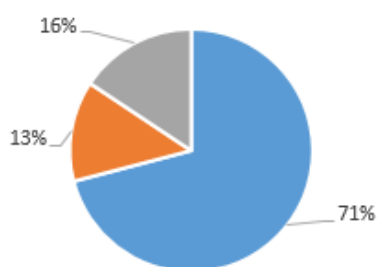

Obrázek 6: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

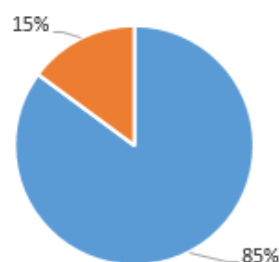
Na Slovensku je průměrná hrubá roční mzda 16 836 EUR (412 482 Kč), s daňovou povinností 2 638 EUR (64 631 Kč), která v případě rodin s dětmi dosahuje až k nulové hodnotě. Při průměrné mzdě, stejně jako při minimální, se zdaní 19 % z upraveného základu daně. Z obrázku 8 je zřejmé, že při průměrné mzdě odvádí daň pouze bezdětný poplatník, který má z hrubé mzdy daňovou zátěž ve výši 16 %. Poplatníci s jakýmkoliv počtem dětí mají 0% daňovou zátěž.

**BEZDĚTNÝ POPLATNÍK
NA SLOVENSKU**

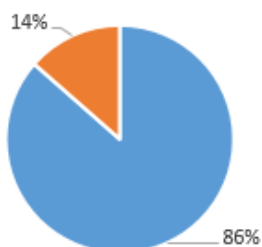
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

**POPLATNÍK S JEDNÍM
DÍTĚTEM NA SLOVENSKU**

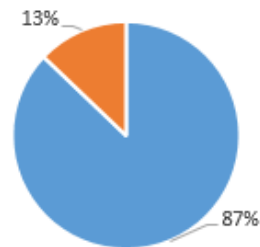
■ čistá mzda ■ pojistné

**POPLATNÍK SE DVĚMA
DĚTMI NA SLOVENSKU**

■ čistá mzda ■ pojistné

**POPLATNÍK SE TŘEMI
DĚTMI NA SLOVENSKU**

■ čistá mzda ■ pojistné

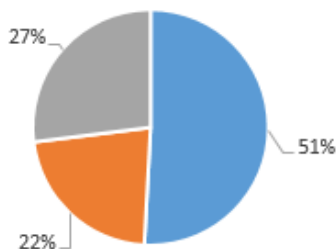
Obrázek 7: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě na Slovensku

Zdroj: vlastní zpracování

V Německu je hrubá roční mzda 50 244 EUR (1 230 978 Kč) a roční daňová povinnost se pohybuje od 13 552 EUR pro poplatníky bez dětí až po 4 552 EUR pro poplatníky se třemi dětmi. Poplatník bez dětí, jak uvádí obrázek 9, odvádí z hrubé mzdy až 27 % daně. U poplatníků s dětmi se daňová zátěž pohybuje v rozmezí od 21 % - 9 % z průměrné hrubé roční mzdy. V Německu se poplatníkovi při průměrné mzdě zvyšuje sazba daně ze 14 % - 24 % na 24 % - 42 %. Daň se zjistí po vložení údajů do uvedeného vzorce: $(181,19 \cdot z + 2\,397) \cdot z + 1\,025,38$.

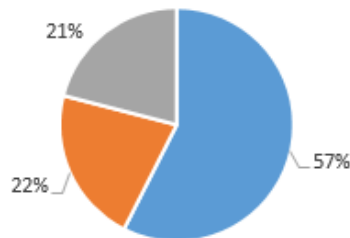
Velikost „z“ je jedna desetitisícina části zdanitelného příjmu převyšující 17 005 EUR, zaokrouhlena na celé euro dolů.

BEZDĚTNÝ POPLATNÍK
V NĚMECKU

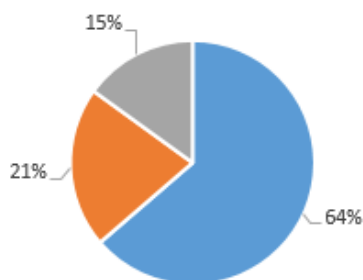
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK S JEDNÍM
DÍTĚTEM V NĚMECKU

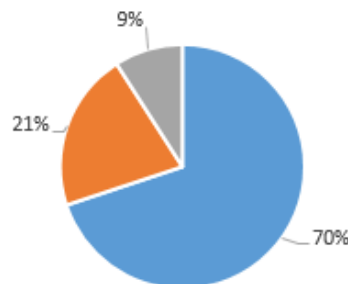
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE DVĚMA
DĚTMI V NĚMECKU

■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE TŘEMI
DĚTMI V NĚMECKU

■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

Obrázek 8: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při průměrné mzdě v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Při porovnání daňové zátěže je patrné, že nejvyšší daňovou zátěž mají poplatníci v Německu, kterým se už i při průměrné mzdě zvyšuje sazba daně na rozdíl od České a Slovenské republiky. Zde dokonce poplatník s jedním dítětem musí platit značnou část svého příjmu ve formě daně. Stejně tak v České republice poplatník s jedním dítětem musí odvést daň, ale ne v tak velké míře. Na Slovensku jsou daňové systémy více nakloněny rodinám s dětmi. Zde je roční daňová povinnost u poplatníků s dětmi nulová.

4.5 Případová studie 3

Tato případová studie se zaměřuje na srovnání roční daňové povinnosti při výši nadprůměrného měsíčního hrubého příjmu v České republice, na Slovensku a v Německu. V roce 2024 činila nadprůměrná mzda v České republice 219 835 Kč, na Slovensku 7 015 EUR (171 868 Kč)

a v Německu 20 935 EUR (512 908 Kč). Tabulky 13, 14 a 15 ukazují výslednou daňovou povinnost a výpočet čistého příjmu pro poplatníka ve věku 40 let bez dětí, s jedním vyživovaným dítětem ve věku 2 let, se dvěma vyživovanými dětmi ve věku 2 a 6 let a se třemi vyživovanými dětmi ve věku 2, 6 a 19 let, kde si poplatník může využít i slevu na manželku a zároveň poplatník využívá služební auto i pro soukromé účely se vstupní cenou 550 000 Kč (22 450 EUR).

Tabulka 14: Výpočet daňové povinnosti v ČR při nadprůměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	2 638 020 Kč	2 638 020 Kč	2 638 020 Kč	2 638 020 Kč
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč	66 000 Kč
základ daně (zaokr. na celé 100 Kč dolů)	2 704 000 Kč	2 704 000 Kč	2 704 000 Kč	2 704 000 Kč
SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	670 592 Kč	670 592 Kč	670 592 Kč	670 592 Kč
ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	243 360 Kč	243 360 Kč	243 360 Kč	243 360 Kč
daň 15 %/ 23 %	495 294 Kč	495 294 Kč	495 294 Kč	495 294 Kč
sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
daň po slevách	464 454 Kč	439 614 Kč	439 614 Kč	439 614 Kč
daňové zvýhodnění	-	15 240 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	464 454 Kč	424 374 Kč	417 294 Kč	411 774 Kč
SP zaměstnance 7,1 %	149 839 Kč	149 839 Kč	149 839 Kč	149 839 Kč
ZP zaměstnance 4,5 %	121 680 Kč	121 680 Kč	121 680 Kč	121 680 Kč
čistá mzda	1 902 047 Kč	1 942 127 Kč	1 949 207 Kč	1 954 727 Kč
roční daňová povinnost	464 454 Kč	424 374 Kč	417 294 Kč	411 774 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13 představuje výpočet roční daňové povinnosti v České republice pro různé kategorie poplatníků s nadprůměrnou mzdou. Základem výpočtu je hrubá roční mzda ve výši 2 638 020 Kč a 1 % vstupní ceny automobilu, který poplatník používá pro soukromé účely. Každá kategorie poplatníka má stejnou hrubou roční mzdu, což vede k rovnosti základní daně

a pojištění hrazeného jak zaměstnavatelem, tak zaměstnancem. Pro odvod sociálního pojištění v České republice existuje maximální vyměřovací základ, který činí 2 110 416 Kč. Poplatník s nadprůměrným příjmem odvede 7,1 % z maximálního vyměřovacího základu. Nicméně, mění se částky daní a slev na dani, které jsou odlišné v závislosti na počtu dětí. Při nadprůměrné mzdě musí poplatník odvést ze základu daně jak 19 % tak i 23 % daně. Poplatník bez dětí čelí nejvyšší daňové povinnosti ve výši 464 454 Kč, zatímco poplatník s jedním dítětem má nižší daňovou povinnost ve výši 424 374 Kč. S každým dalším dítětem klesá daňová povinnost. Poplatníci se třemi dětmi mají nejnižší daňovou povinnost ve výši 411 774 Kč.

Tabulka 15: Výpočet daňové povinnosti na Slovensku při nadprůměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	84 180 EUR (2 062 410 Kč)	84 180 EUR (2 062 410 Kč)	84 180 EUR (2 062 410 Kč)	84 180 EUR (2 062 410 Kč)
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	86 874 EUR	86 874 EUR	86 874 EUR	86 874 EUR
SP hrazené zaměstnavatelem 25,2 % z HRM	21 213 EUR	21 213 EUR	21 213 EUR	21 213 EUR
ZP hrazené zaměstnavatelem 11 % z HRM	9 260 EUR	9 260 EUR	9 260 EUR	9 260 EUR
SP zaměstnance 9,4 % z HRM	7 913 EUR	7 913 EUR	7 913 EUR	7 913 EUR
ZP zaměstnance 4 % z HRM	3 367 EUR	3 367 EUR	3 367 EUR	3 367 EUR
NČZD poplatník	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR	5 646,48 EUR
NČZD manželka	-	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR	5 162,50 EUR
upravený základ daně	81 228 EUR	76 065 EUR	76 065 EUR	76 065 EUR
daň 19 %/ 25 %	17 455 EUR	16 164 EUR	16 164 EUR	16 164 EUR
daňové zvýhodnění	-	2 160 EUR	4 320 EUR	4 920 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	17 455 EUR	14 004 EUR	11 844 EUR	11 244 EUR
čistá mzda	55 445 EUR (1 358 403 Kč)	58 896 EUR (1 442 952 Kč)	61 056 EUR (1 495 872 Kč)	61 656 EUR (1 510 572 Kč)
roční daňová povinnost	17 455 EUR (427 648 Kč)	14 004 EUR (343 098 Kč)	11 844 EUR (290 178 Kč)	11 244 EUR (275 478 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Pro Slovensko je v tabulce 14 uveden výpočet ročních daňových plateb pro jednotlivé kategorie poplatníků s nadprůměrným ročním příjmem, tj. bez dětí, s jedním, dvěma nebo třemi dětmi.

Celkový roční nadprůměrný příjem činí 84 180 EUR. Poplatníci bez dětí platí nejvyšší daň ve výši 17 455 EUR, zatímco poplatníci se třemi dětmi platí nejnižší daň ve výši 11 244 EUR. S každým dalším dítětem se výše zaplacené daně snižuje. Na Slovensku se při nadprůměrné mzdě zdaňuje zákonem daná část 19 % a zbylá část 25 %.

Tabulka 16: Výpočet daňové povinnosti v Německu při nadprůměrné mzdě

položka výpočtu	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
hrubá roční mzda	251 220 EUR (6 154 890 Kč)	251 220 EUR (6 154 890 Kč)	251 220 EUR (6 154 890 Kč)	251 220 EUR (6 154 890 Kč)
zvýšení příjmu o 1 % (cena automobilu)	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR	2 694 EUR
základ daně	253 914 EUR	253 914 EUR	253 914 EUR	253 914 EUR
pojištění hrazené zaměstnavatelem 20,45 %	51 925 EUR	51 925 EUR	51 925 EUR	51 925 EUR
důchodové pojištění 9,3 %	23 614 EUR	23 614 EUR	23 614 EUR	23 614 EUR
pojištění v nezaměstnanosti 1,3 %	3 266 EUR	3 266 EUR	3 266 EUR	3 266 EUR
pojištění dlouhodobé péče 2,3 %; 1,7 %; 1,45 %; 1,2 %	5 778 EUR	4 317 EUR	3 682 EUR	3 047 EUR
zdravotní pojištění 8,15 %	20 694 EUR	20 694 EUR	20 694 EUR	20 694 EUR
NČZD na poplatníka	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR	11 604 EUR
paušální sazba na reklamní výdaje	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR	1 230 EUR
upravený základ daně	241 080 EUR	241 080 EUR	241 080 EUR	241 080 EUR
daň 42 %	90 652 EUR	90 652 EUR	90 652 EUR	90 652 EUR
solidární příspěvek	4 986 EUR	4 986 EUR	4 986 EUR	4 986 EUR
daňové zvýhodnění	-	3 000 EUR	6 000 EUR	9 000 EUR
daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	95 638 EUR	92 638 EUR	89 638 EUR	86 638 EUR
čistá mzda	102 230 EUR (2 504 635 Kč)	106 691 EUR (2 613 930 Kč)	110 326 EUR (2 702 987 Kč)	113 961 EUR (2 792 045 Kč)
roční daňová povinnost	95 638 EUR (2 343 131 Kč)	92 638 EUR (2 269 631 Kč)	89 638 EUR (2 196 131 Kč)	86 638 EUR (2 122 631 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

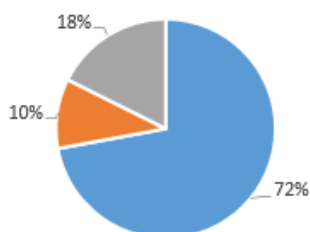
V tabulce 15 je uveden výpočet ročních daňových plateb pro kategorie poplatníků s nadprůměrným ročním hrubým příjmem v Německu. Celkový roční příjem činí 251 220 EUR. Celkový roční příjem jednotlivých kategorií poplatníků je stejný, ale daň a pojistné se liší podle počtu dětí. Poplatníci bez dětí platí nejvyšší daň ve výši 95 638 EUR. S každým dalším dítětem

se výše zaplacené daně snižuje. Poplatníci se třemi dětmi platí nejnižší daň ve výši 86 638 EUR. Díky nadprůměrné mzdě musí poplatníci zdanit 42 % z upraveného základu daně a zároveň musí odvést solidární příplatek, který byl zaveden zákonem o solidárním příplatku z roku 1995 pro poplatníky s vysokými příjmy. Solidární příplatek musí platit poplatníci, jejichž daň přesahuje 18 130 EUR ročně. Solidární příplatek se vypočítá z vypočtené daně sazbou, která je ve výši 5,5 %.

4.6 Srovnání výsledků daňového zatížení poplatníků s nadprůměrnou mzdou

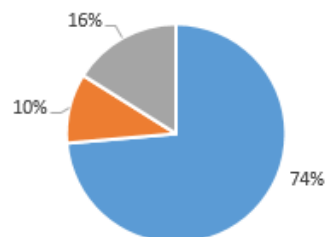
Analýza daňové zátěže v České republice, na Slovensku a v Německu odhaluje rozdíly v daňových politikách a systémech zdanění v rámci nadprůměrné hrubé roční mzdy. V České republice se pro bezdětného poplatníka s hrubou roční mzdou 2 638 020 Kč daňová povinnost pohybuje kolem 464 454 Kč. Sleva na poplatníka činí 30 840 Kč a žádné daňové zvýhodnění není poskytováno. Pro poplatníka s jedním dítětem klesá daňová povinnost na 424 374 Kč. S postupným nárůstem počtu dětí se daňová povinnost dále snižuje na 417 294 Kč pro poplatníka se dvěma dětmi a na 411 774 Kč pro poplatníka s třemi dětmi. Při nadprůměrné mzdě v České republice musí poplatník zdanit 1 582 812 Kč sazbou 15 % a zbylou část z jeho hrubé mzdy 23 %. Obrázek 10 odhaluje procenta daňového zatížení poplatníka při nadprůměrné mzdě v České republice. Při nadprůměrné mzdě má poplatník bez dětí daňovou zátěž ve výši 17 % a poplatníci s dětmi podléhají 16 % daňové zátěži z jejich hrubé mzdy.

BEZDĚTNÝ POPLATNÍK
V ČR

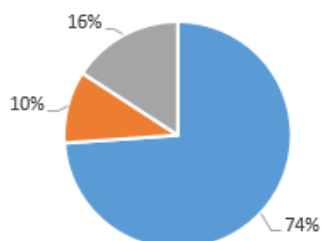
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK S JEDNÍM
DÍTĚTEM V ČR

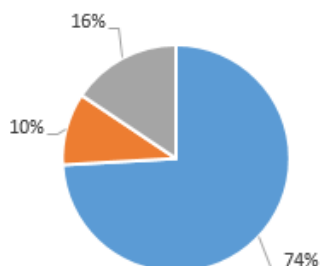
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE DVĚMA
DĚTMA V ČR

■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE TŘEMI
DĚTMI V ČR

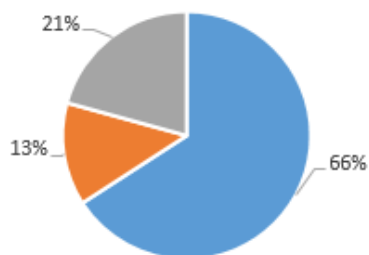
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

Obrázek 9: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

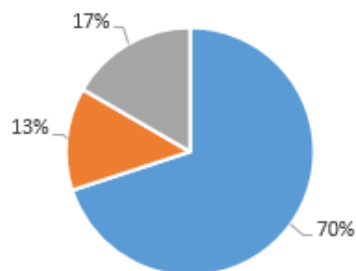
Na Slovensku je daňové zatížení pro bezdětného poplatníka s hrubou roční mzdou 84 180 EUR (2 062 410 Kč) vyšší než v České republice, s roční daňovou povinností ve výši 17 455 EUR (427 648 Kč). Pro poplatníky s dětmi se daňová povinnost pohybuje od 14 004 EUR - 11 244 EUR (343 098 Kč – 275 478 Kč). Na Slovensku se poplatníkovi s nadprůměrnou hrubou mzdou také zvyšuje sazba daně. Částku 47 537,98 EUR poplatník zdaní 19% sazbou daně a zbylou část musí zdanit 25 %. Poplatník bez dětí má při nadprůměrné mzdě daňovou zátěž 21 %, u poplatníka s dětmi začíná daňová zátěž na 17 % a s nabývajícím počtem dětí se snižuje na 13 %. Obrázek 11 uvádí procentuální daňové zatížení.

BEZDĚTNÝ POPLATNÍK NA SLOVENSKU

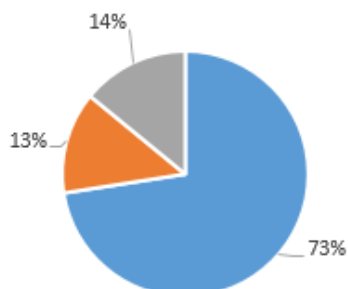
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK S JEDNÍM DÍTĚTEM NA SLOVENSKU

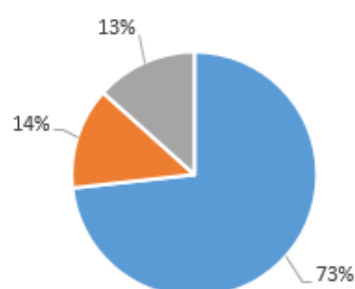
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI NA SLOVENSKU

■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI NA SLOVENSKU

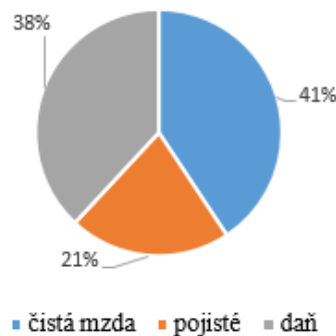
■ čistá mzda ■ pojistné ■ daň

Obrázek 10: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě na Slovensku

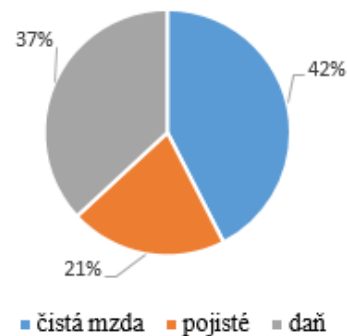
Zdroj: vlastní zpracování

V Německu dosahuje nejvyšší daňové zatížení, když pro bezdětného poplatníka s nadprůměrnou hrubou roční mzdou 251 220 EUR (6 154 890 Kč) je roční daňová povinnost 95 638 EUR (2 343 131 Kč). U poplatníka s dětmi daňová povinnost začíná na 92 638 EUR (2 269 631 Kč) a snižuje se na 86 638 EUR (2 122 631 Kč). Vysoký podíl daňové povinnosti v Německu je způsoben tím, že poplatníci s nadprůměrnou mzdou mají sazbu daně stanovenou na 42 %. Daň se vypočítá ze vzorce, který je stanoven takto $0,42 \cdot x - 10\,602,13$. Velikost „x“ je zdanitelný příjem zaokrouhlený na celé euro dolů. Na obrázku 11 je vyjádření srážek na hrubé mzdě, kde poplatník bez dětí podléhá daňové zátěži ve výši 38 %. Poplatníci s dětmi podléhají také vysoké daňové zátěži, která začíná na 37 % a s narůstajícím počtem dětí se snižuje se na 35 %.

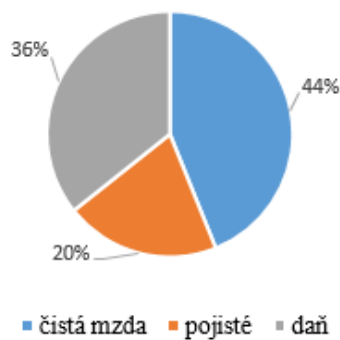
BEZDĚTNÝ POPLATNÍK V NĚMECKU

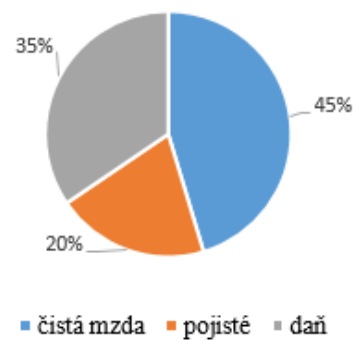
POPLATNÍK S JEDNÍM DÍTĚTEM V NĚMECKU

POPLATNÍK SE DVĚMA DĚTMI V NĚMECKU

POPLATNÍK SE TŘEMI DĚTMI V NĚMECKU

Obrázek 11: Grafické vyjádření srážek na roční hrubé mzdě při nadprůměrné mzdě v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrem lze konstatovat, že Německo vykazuje nejvyšší míru daňové zátěže mezi porovnávanými zeměmi. Každá země má své specifické daňové politiky, které ovlivňují rozsah a strukturu daňových odvodů a slev, a tím i roční daňovou povinnost jednotlivých poplatníků. Česká republika a Slovensko se vyznačují nižšími daňovými zatíženími, přičemž výše daňových povinností je ovlivněna sazbami daně, poskytovanými slevami a zvýhodněními. Německý systém je charakterizován jak vysokými odvody na sociální zabezpečení, tak vysokými sazbami, což přispívá k výraznému zvýšení celkové daňové zátěže občanů.

5 ZHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH SKUČENOSTÍ, URČENÍ VÝHOD A NEVÝHOD

Poslední část této práce se zaměří na srovnání nalezených odlišností z předchozí případové studie. Je zde provedeno zhodnocení výhod a nevýhod těchto odlišností a následně jsou navrženy možné změny, které by mohly být implementovány v rámci daňové politiky České republiky. Tento komplexní přístup umožní hlouběji porozumět problematice a navrhnout opatření, která by mohla vést ke zlepšení současného stavu v oblasti daní v České republice.

Tabulka 16 níže představuje odlišnosti mezi Českou republikou, Slovenskem a Německem.

Tabulka 17: Zjištěné odlišnosti při analýze

	Česká republika	Slovensko	Německo
sazba daně	15%/ 23%	19%/ 25%	14% - 45 %
výpočet daně	ze ZD upraveného o NČZD	z upraveného ZD sníženého o pojistné odvody hrazené zaměstnancem a NČZD	z upraveného ZD sníženého o pojistné odvody hrazené zaměstnancem a NČZD
pojistné hrazené zaměstnancem	SP 7,1 %, ZP 4,5 %	SP 9,4 %, ZP 4 %	DP 9,3 %, nezaměstnanost 1,3 %, ZP 8,15 %, dlouhodobá péče 2,3 % - 1,2 %
pojistné hrazené zaměstnavatelem	celkem 33,8 %	celkem 36,2 %	celkem 20,45%
využívání služebního auta k soukromým účelům	1 % ze vstupní ceny vozidla	1 % ze vstupní ceny vozidla	1 % ze vstupní ceny vozidla
daňové zvýhodnění	1 dítě - 15 204 Kč 2 děti - 22 320 Kč 3 děti 27 840 Kč	dítě do 18 let – 2 160 EUR dítě nad 18 let – 600 EUR	každé dítě 3 000 EUR
sleva na poplatníka/ NČZD na poplatníka	30 840 Kč	5 645,48 EUR	11 604 EUR
sleva na manželku/ NČZD na manželku	24 840 Kč	5 162,5 EUR	-
solidární příspěvek při nadprůměrné mzdě	-	-	5,5% z daně

Zdroj: vlastní zpracování

V České republice je sazba daně příjmu fyzických osob rozdělena na dvě úrovně: 15 % pro příjmy do 36násobku průměrné mzdy, tj. 1 582 812 Kč a 23 % pro příjmy nad tuto hranici. Na Slovensku platí sazba daně příjmu fyzických osob ve výši 19 % pro příjmy do 176,8násobku částky platného životního minima včetně, tj. 47 537,98 EUR a 25 % pro příjmy nad tuto částku. V Německu je sazba daně z příjmu fyzických osob variabilní, s rozpětím od 14 % do 45 %, přičemž vyšší sazby platí pro vyšší příjmy. Tedy zatímco v České republice a na Slovensku existují dvojí sazby, v Německu se sazba daně postupně zvyšuje podle výše příjmu. Česká republika má nižší maximální sazbu daně jak Německo, tak i Slovensko. V České republice se daně vypočítávají na základě základu daně upraveného o nezdanitelné části základu daně. Naopak na Slovensku i v Německu se daň vypočítává z upraveného základu daně, který se získává odečtením pojistných odvodů hrazených zaměstnancem a nezdanitelných částí základu daně na poplatníka či manželku.

V porovnání sociálního a zdravotního pojištění mezi Českou republikou, Slovenskem a Německem lze pozorovat následující, v České republice zaměstnanci platí 7,1 % na sociální pojištění a 4,5 % na zdravotní pojištění, přičemž maximální vyměřovací základ, ze kterého může poplatník odvést sociální pojištění, je 2 110 416 Kč. Na Slovensku jsou sazby vyšší, kde zaměstnanci hradí 9,4 % na sociální pojištění a 4 % na zdravotní pojištění. Německo má složitější systém, kde zaměstnanci platí 9,3 % na důchodové pojištění, 1,3 % na pojištění v nezaměstnanosti, 8,15 % na zdravotní pojištění a sazby pojištění dlouhodobé péče se pohybují od 1,2 % do 2,3 % a jejich výše je ovlivněna počtem dětí. V Německu, stejně tak jako je tomu v České republice, se pojistné odvádí z hrubé mzdy, která je zvýšena o nepeněžní příjem, ale na Slovensku se pojistné odvádí pouze z hrubé mzdy. V porovnání sazeb pojistného, které platí zaměstnavatelé, je v České republice celkové pojistné 33,8 %. Na Slovensku jsou tyto sazby vyšší, kde zaměstnavatelé platí celkem 36,2 %. V Německu jsou sazby nižší, kde zaměstnavatelé platí celkem 20,45 %. Tato rozdílnost ukazuje různé úrovně finanční zátěže pro zaměstnavatele v jednotlivých zemích. Stejně tak jako u pojistného, které odvádí zaměstnanec, tak se pojistné, které odvádí zaměstnavatel, počítá v České republice i v Německu z hrubé mzdy zvýšené o nepeněžní příjem a na Slovensku pouze z hrubé mzdy.

Využívání služebního automobilu k soukromým účelům je v České republice, na Slovensku i v Německu zdaněno stejně - 1 % ze vstupní ceny vozidla. Tento postup zdanění je v těchto zemích standardizovaný a neodlišuje se. Tímto způsobem mají všechny tři země jednotný přístup k zdanění soukromého využití služebního automobilu, což usnadňuje srovnávání mezi nimi z hlediska daňových pravidel v této oblasti.

Daňové zvýhodnění na děti je důležitým prvkem daňové politiky v mnoha zemích, který může podporovat rodiny a snižovat daňovou zátěž. V České republice je to realizováno formou poskytnutí fixních částek na základě počtu dětí v rodině. Za jedno dítě je poskytováno daňové zvýhodnění ve výši 15 204 Kč ročně, za dvě děti je to 22 320 Kč a za tři děti 27 840 Kč. Tento model přímo snižuje rodinám daň na základě počtu dětí bez ohledu na jejich věk, ale maximálně do věku 26 let. Na Slovensku je přístup k daňovému zvýhodnění poněkud odlišný. Zde je daňové zvýhodnění omezeno nejen procentuálním zastoupením základu daně, ale také maximální částkou, kterou lze uplatnit na jedno dítě. Tato částka činí 2 160 EUR ročně pro dítě do 18 let a 600 EUR ročně pro starší dítě. Tento přístup zohledňuje nejen výši příjmu, ale také věkovou skupinu dětí. V Německu je daňové zvýhodnění na děti poskytováno každému dítěti ve stejné výši. Rodiče mohou uplatnit zvýhodnění ve výši 3 000 EUR ročně na každé dítě. Tento model je jednoduchý a rovný pro všechny děti bez ohledu na jejich počet nebo věk anebo na poplatníkův příjem. Celkově lze vidět, že i když cílem všech tří zemí je podpora rodin pomocí daňových zvýhodnění, způsob, jakým jsou tyto výhody udělovány, se liší. Česká republika upřednostňuje pevné částky podle počtu dětí, Slovensko se zaměřuje na procentuální omezení základu daně a Německo poskytuje rovnou částku na každé dítě.

Sleva na poplatníka v České republice představuje částku 30 840 Kč, která se odečte přímo od vypočtené daně. Na Slovensku je nezdanitelná část základu daně na poplatníka, která je stanovena na 5 645,48 EUR, což znamená, že toto množství příjmu není zahrnuto do výpočtu daně, částka se odečte od základu daně a až poté se vypočte daň. Německo má také nezdanitelnou část základu daně na poplatníka v hodnotě 11 604 EUR, která funguje stejně jako na Slovensku. Rozdíl mezi slevou a nezdanitelnou částí základu daně spočívá v tom, jak jsou tyto výhody aplikovány na daňový proces. Sleva na poplatníka je pevná částka, která se odečte přímo od vypočtené daně, zatímco nezdanitelná část základu daně představuje částku příjmu, která není zahrnuta do výpočtu daně. V České republice je poskytována sleva na manželku ve výši 24 840 Kč. Na Slovensku je stanovena nezdanitelná část základu daně na manželku ve výši 5 162,5 EUR. V Německu je nezdanitelná část základu daně na manželku uplatnitelná pouze při společném zdanění manželů a odpovídá dvojnásobku nezdanitelné části pro jednotlivého poplatníka. Toto opatření má vliv na daňovou zátěž rodin a manželských párů a mohou ovlivnit rozhodování týkající se společných financí a zdanění.

Solidární příplatek při nadprůměrné mzdě v České republice a na Slovensku neexistuje. V těchto zemích je použita pouze zvýšená daňová sazba pro jedince s nadprůměrným příjmem, ale neexistuje žádné další speciální daňové zatížení nebo příplatek, který by jedinci museli ještě

navíc odvést z daně. Naopak v Německu existuje solidární příplatek ve výši 5,5 % z daně. Jedná se o daňový příplatek, který se aplikuje na jedince s příjmy nad určitou hranicí a slouží k financování specifických veřejných programů. Zatímco Česká republika a Slovensko se zatím rozhodly nepoužívat solidární příplatek jako součást své daňové politiky, Německo ho využívá jako prostředek financování určitých veřejných projektů a sociálních programů.

V České republice a na Slovensku není k dispozici žádný formální mechanismus pro paušální příspěvek na výdaje spojené s příjmem. Na rozdíl od toho v Německu existuje tzv. zaměstnanecký paušál, který dosahuje v roce 2024 výše 1 230 EUR. Tato částka je automaticky srážena paušálně a nevyžaduje žádné dodatečné důkazy či vykazování. Mezi náklady spadající do příspěvku na výdaje patří i dojíždění, které je považováno za náhradu za cestu do zaměstnání a zpět. Tento systém tak nabízí určitou formu kompenzace za náklady spojené s výkonem zaměstnání.

V oblasti daní je mnoho proměnných, které mohou ovlivnit účinnost a spravedlnost daňového systému v jednotlivých zemích. Následující tabulka 17 se zaměřuje na výhody a nevýhody daňových systémů České republiky, Slovenska a Německa.

Tabulka 18: Výhody a nevýhody zjištěné při analýze

Česká republika	výhody	nižší sazby daně; daňové zvýhodnění na děti bez ohledu na výši příjmu poplatníka, nižší odvody pojistného hrazeného zaměstnancem
	nevýhody	výpočet daně z celého ZD; omezení slevy na manželku věkem vyživovaného dítěte a příjmem manželky, nízké daňové zvýhodnění na děti
Slovensko	výhody	výpočet daně ze ZD sníženého o pojistné a NČZD; odvod pojistného pouze z HM; splnění pouze jedné podmínky pro uplatnění NČZD na manželku
	nevýhody	vyšší sazby daně; procentuální omezení daňového zvýhodnění na děti podle příjmu poplatníka a omezení i podle věku dítěte; vyšší odvody pojistného hrazeného zaměstnancem
Německo	výhody	výpočet daně ze ZD sníženého o pojistné a NČZD; příspěvek na výdaje související s výkonem zaměstnání; 73 000 Kč ročně na každé dítě bez ohledu na poplatníkův příjem
	nevýhody	vysoké sazby daně; solidární příplatek při vyšším příjmu; NČZD na manželku pouze při společném zdanění manželů; vyšší odvody pojistného hrazeného zaměstnancem

Zdroj: Vlastní zpracování

Každá země má své vlastní unikátní charakteristiky v oblasti daní, které vyplývají z rozmanitých politických, sociálních a ekonomických priorit.

V kontextu České republiky lze navrhnout zavedení nezdánitelné části základu daně pro poplatníka místo slevy na poplatníka. Tato část by představovala částku, která by nebyla zahrnuta do výpočtu daně. Pokud by poplatník obdržel pouze tento podíl, neodváděl by z něho žádné daně. Navrhována je i změna v postupu výpočtu daně na model, který je používán na Slovensku a v Německu. V tomto novém postupu by se nejprve základ daně snižoval o pojistné, které hradí zaměstnanec a nezdánitelné části základu daně, a následně by se daň vypočítala z výsledné částky. Navrhováno je také zvýšení částek daňových úlev, které jsou poskytovány rodičům, kteří pečují o své děti. Tím by se mohlo jednodušeji pokrýt náklady spojené s péčí o potomky a zároveň by se stimulovala rodičovská odpovědnost a péče o rodinu. Zvýšení těchto částek by mohlo rodičům poskytnout větší finanční stabilitu a podporu při výchově a péči o děti. Nakonec by bylo vhodné navrhnout zavedení solidárního příspěvku pro jedince s příjmy nad průměrem, který by mohl být využit k financování určitých veřejných projektů a sociálních programů v České republice.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce je identifikovat odlišnosti v legislativě v oblasti zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích EU a následně určit výhody a nevýhody jednotlivých systémů z pohledu poplatníka daně z příjmů. Práce podrobně analyzuje zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice, na Slovensku a v Německu.

První kapitola této bakalářské práce se zabývá definicí daně, jejími funkcemi, základními konstrukčními prvky a klasifikací různých druhů daní v České republice podle různých kritérií.

Následující část, tedy druhá kapitola, se zaměřuje na daňový systém České republiky. Poskytuje přehled různých druhů daní, které jsou součástí daného daňového systému a podléhají správě a vybírání. Daně jsou v této části primárně kategorizovány jako přímé důchodové daně, přímé majetkové a ostatní daně a nepřímé daně.

Třetí kapitola této práce se soustředí na analýzu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve vybraných zemích Evropské unie. Pro každou z těchto zemí je popsána daň z příjmu fyzických osob. Dále je v kapitole vymezena kategorie příjmů ze závislé činnosti zahrnující osvobozené příjmy, slevy a části příjmů, které nejsou zdanitelné, a daňová zvýhodnění pro rodiče s dětmi. Jsou zde uvedeny i sazby daně, které se používají ke zdanění příjmů ze závislé činnosti. Tyto informace jsou získány převážně z legislativy příslušných zemí a dalších zahraničních zdrojů.

Čtvrtá kapitola této práce se zabývá případovou studií, která analyzuje situaci poplatníků s minimálními příjmy, poté se zaměřuje na poplatníky s průměrnými příjmy a následně se věnuje těm s nadprůměrnými příjmy. Případová studie je pro lepší srovnání provedena jak pro poplatníky bez dětí, tak i pro ty s různým počtem dětí. Hlavním cílem této studie je výpočet roční daňové povinnosti poplatníka, případně možného daňového bonusu, a stanovení čisté roční mzdy. Ve všech případech má poplatník možnost využít slevu nebo nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Účelem je ukázat postup výpočtu daně v jednotlivých zemích s ohledem na různé odpočty, slevy na daň a daňové úlevy pro rodiny s dětmi. V případové studii je provedeno procentuální porovnání výsledků daňového zatížení poplatníků.

Pátá kapitola navazuje na předchozí a provádí hodnocení odlišností, které vyplynuly z provedené případové studie. Z analýzy provedené v případové studii vyplývá, že hlavní rozdíly ve zdanění mezi jednotlivými zeměmi jsou způsobeny metodou výpočtu, odlišnými úrovněmi daňových sazeb, odpočty a dalšími faktory. Již při určování základu daně jsou patrné rozdílné postupy: český poplatník platí daň z hrubé mzdy, zatímco slovenský a německý

poplatník má hrubou mzdu sniženou o sociální a zdravotní pojištění, které sám zaměstnanec hradí. Po určení základu daně je možné odečíst nezdanitelné části základu daně, které se mezi zeměmi liší. Slovensko a Německo považují za nezdanitelnou část základu daně buď poplatníka, nebo jeho manželku, zatímco v České republice jsou tyto části považovány za slevy, které se odečítají až od vypočtené daně. Na Slovensku a v Německu jsou tyto částky odečteny přímo od základu daně. Kromě rozdílného určení základu daně a využití nezdanitelných částí základu daně má každý stát své vlastní sazby daně. V České republice činí základní sazba daně z příjmů 15 % a v případě vyšších příjmů 23 %. Na Slovensku je sazba daně stanovena na 19 % a v případě vyšších příjmů je sazba stanovena na 25 %. V Německu se sazby daně pohybují v rozmezí mezi 14 % a 45 %. Dalším rozdílným prvkem je možnost snížení daňové zátěže díky daňovým úlevám pro děti. V České republice se daňová zvýhodnění udělují podle počtu dětí bez ohledu na jejich věk. Na Slovensku je daňové zvýhodnění omezeno procentuálně v závislosti na výši základu daně a také věku dítěte. Naopak v Německu je daňové zvýhodnění poskytováno každému dítěti bez omezení ve stejné výši.

Z analýzy výsledků výpočtů daňové zátěže provedených v případové studii vyplývá, že pro poplatníky bez dětí je nejvýhodnější zdanění v České republice, ať už jde o minimální, průměrný nebo nadprůměrný příjem. Naopak pro poplatníky s dětmi je výhodné zdanění v České republice i na Slovensku v případě minimálního příjmu. Při průměrném příjmu je pro poplatníky s dětmi výhodnější zdanění na Slovensku a při nadprůměrném příjmu je nejlepší situace v České republice. Závěrem lze tedy konstatovat, že Německo má nejvyšší daňové zatížení ve srovnání s Českou republikou a Slovenskem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BUNDESMINISTERIUM DER FINANZEN, 2024. Das ändert sich 2024. Online. bundesfinanzministerium.de. Dostupné z:

<https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Standardartikel/Themen/Steuern/das-aendert-sich-2024.html>. [cit. 2024-17-2]

BUSINESSPILOT GMBH, 2023. Die Einkommensteuer – was Gründer*innen darüber wissen sollten. Online. gruenderplattform.de. Dostupné z: <https://gruenderplattform.de/unternehmen-gruenden/einkommensteuer#arten>. [cit. 2024-27-1].

EINKOMMENSTEUERGESETZ, 2023. Einkommensteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 8. Oktober 2009 (BGBl. I S. 3366, 3862), das zuletzt durch Artikel 20 des Gesetzes vom 22. Dezember 2023 (BGBl. 2023 I Nr. 411) geändert worden ist. Online. gesetze-im-internet.de. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/BJNR010050934.html>. [cit. 2024-26-1].

EVROPSKÁ UNIE, 2022. DPH – pravidla a sazby: základní, zvláštní a snížené sazby. Online. europa.eu. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/vat-rules-rates/index_cs.htm. [cit. 2024-14-2].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2023. Nezdanieľná časť základu dane na manželku. Online. financnisprava.cz. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/298349-Nezdanie%C4%BEen%C3%A1-%C4%8Das%C5%A5-z%C3%A1kladu-dane-na-man%C5%BEelku>. [cit. 2024-22-3].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2023. Usmernenie k daňovému bonusu na vyživované dieťa, ak daňovník uplatňuje postup podľa § 33 ods. 8 zákona o dani z príjmov. Online. financnasprava.sk. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/vyhľadavanie?q=Da%c5%88ov%c3%bd+bonus+na+die%c5%a5a>. [cit. 2024-17-2].

FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SR, 2023. Príjem zo závislej činnosti (zamestnania) vykonávanej na území SR (§ 16 ods. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov). Online. podpora.financnasprava.sk. Dostupné z: <https://pdpoora.financnasprava.sk/984868-Pr%C3%ADjem-zo-z%C3%A1vislej-%C4%8Dinnosti-zamestnania-vykon%C3%A1vanej-na-%C3%BAzem%C3%AD-SR---16-ods-1-p%C3%ADsm-b-z%C3%A1kona-o-dani-z-pr%C3%ADjmov>. [cit. 2023-25-1].

FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SR, 2023. Výpočet základu dane fyzickej osoby. Online. podpora.financnasprava.sk. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/716030-V%C3%BDpo%C4%8Det-z%C3%A1kladu-dane-fyzickej-osoby>. [cit. 2024-26-1].

FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SR, 2024, Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka v roku 2024. Online. podpora.financnasprava.sk. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/585745-Nezdanite%C4%BE%C3%A1-%C4%8Das%C5%A5-z%C3%A1kladu-dane-na-da%C5%88ovn%C3%ADka-v-roku-2024>. [cit. 2024-14-1].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2023. Daň z příjmu, obecné informace. Online. financnisprava.cz. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/obecne-informace>. [cit. 2024-14-2].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2023. Daň z příjmů, Obecné informace. Online. financnisprava.cz. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/zamestnanci-zamestnavatele/obecne-informace>. [cit. 2023-25-1].

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ CEL, 2023. Daně v celní správě. Online. celnisprava.cz. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/Stranky/default.aspx>. [cit. 2024-12-2].

HERNDLER, Daniel, 2024. Einkommensteuer. Online. finanz.de. Dostupné z: <https://www.finanz.de/steuern/einkommensteuer/>. [cit. 2024-26-1].

HERNDLER, Daniel, 2024. Einkommensteuertabelle. Online. finanz.de. Dostupné z: <https://www.finanz.de/steuern/einkommensteuertabelle/>. [cit. 2024-26-1].

HERNDLER, Daniel, 2024. Kindergeld. Online. finanz.de. Dostupné z: <https://www.finanz.de/familie/kindergeld/>. [cit. 2024-17-2].

HERNDLER, Daniel, 2024. Steuerklassen. Online. finanz.de. Dostupné z: <https://www.finanz.de/steuern/steuerklassen/>. [cit. 2024-9-3].

KUBÁTOVÁ, Květa, 2018 Daňová teorie a politika, 7. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 978-80-7598-165-3.

MARKOVÁ, Hana, 2022. Daňové zákony 2022, úplná znění k 1. 1. 2022. Praha: GRADA Publishing, a. s.. ISBN 978-80-271-0023-1.

MINISTERIUM FÜR KINDER, 2024. Familien können 2024 mit merklich mehr geld rechnen. Online. familienportal.nrw. Dostupné z: <https://familienportal.nrw/das-aendert-sich-2024-fuer-familien>. [cit. 2024-14-2].

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2022. Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění a hazardní hry: Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby. Pdf. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>. [cit. 2023-11-28].

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNÝCH VECÍ A RODINY SR, 2023. Životné minimum. Online. employment.gov.sk. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/>. [cit. 2024-20-1].

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2021. Daň z příjmu fyzických osob. Online. portal.gov.cz. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/rozcestniky/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-RZC-100>. [cit. 2024-11-1].

NERUDOVÁ, Danuše. 2014. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie, 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.. ISBN 978-80-7478-627-3

ROHLÍKOVÁ, Jana a Rindová, Iva, 2022. Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce. Praha: Anag, 2022. ISBN 978-80-7554-353-0

ŠIROKÝ, Jan, 2015. Základy daňové teorie s praktickými příklady. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 9788074787850.

ŠIROKÝ, Jan, 2018. Daně v Evropské unii: 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-274-5.

VANČUROVÁ, Alena a Zídková, Hana, 2022. Daňový systém ČR 2022. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 978-80-7676-362-3.

WUNDERTAX, 2024. Das sind die Steueränderungen 2024. Online. wundertax.de. Dostupné z: <https://wundertax.de/ratgeber-steuern/steueraenderungen-2024/>. [cit. 2024-26-1].

Zákon č. 16/1993 Sb. Zákon České národní rady o dani silniční. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-16>. [cit. 2024-14-2].

Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>. [cit. 2024-25-1].

Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>. [cit. 2024-14-2].

Zákon č. 261/2007 Sb. Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-261>. [cit. 2024-12-2].

Zákon č. 280/2009 Sb., Zákon daňový řád. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>. [cit. 2024-10-1].

Zákon č. 338/1992 Sb. Zákon České národní rady o dani z nemovitých věcí. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>. [cit. 2024-14-2].

Zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353>. [cit. 2024-12-2].

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů: Zákon České národní rady o daních z příjmů. Online. zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>. [cit. 2023-12-10].

Zákon č. 595/2003 Z. z., Zákon o dani z příjmov. Online. slov-lex.sk. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/595/>. [cit. 2024-14-1].